

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти
та управління закладом освіти

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота

**РЕЗУЛЬТАТИ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ
СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»,
«ПОЧАТКОВА ОСВІТА» ЗУІ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ II**

ОРБАН ВІКТОРІЯ ІШТВАНІВНА

Студентка IV-го курсу

Освітня програма: Початкова освіта

Спеціальність: 013 Початкова освіта

Рівень вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № _____ / 202_

Науковий керівник:

Поллої Каталін Дезидерівна
(*PhD, доцент*)

Завідувач кафедри:

Біда Олена Анатоліївна
(*доктор пед. наук, професор*)

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 202_ року

Протокол № _____ / 202_

**Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II**

**Кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти
та управління закладом освіти**

Кваліфікаційна робота

**РЕЗУЛЬТАТИ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ
СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»,
«ПОЧАТКОВА ОСВІТА» ЗУІ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ II**

Рівень вищої освіти: бакалавр

Виконавець: студентка IV-го курсу

ОРБАН ВІКТОРІЯ ІШТВАНІВНА

освітня програма: Початкова освіта

спеціальність: 013 Початкова освіта

Науковий керівник: **Поллої Каталін Дезидерівна**

(PhD, доцент)

Рецензент: **Човрій Софія Юліївна**

(кандидат педагогічних наук, доцент)

Берегове
2024

**Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

**Pedagógia, Pszichológia, Tanítói, Óvodapedagógia, Oktatás- és Intézményvezetés
Tanszék**

**A KÜLSŐ FÜGGETLEN TESZTVIZSGA EREDMÉNYEI
A II. RF KMF TANTÓI ÉS ÓVODAPEDAGÓGIA SZAKOS
HALLGATÓI KÖRÉBEN**

Szakdolgozat

Készítette: Orbán Viktória

IV. évfolyamos tanítói

szakos hallgató

Témavezető: Dr Pally Katalin

(PhD, docens)

Recenzens: Csoóri Zsófia

(a pedagógiatudományok kandidátusa, docens)

ЗМІСТ

Вступ.....	6
I. Основи теорії тестування	7
1.1. Педагогічне оцінювання.....	7
1.2. Теорія тестів.....	8
1.2.1. Класична теорія тестів	10
1.2.2. Сучасна теорія тестів	11
II. Система зовнішнього незалежного оцінювання та національного мультипредметного тесту	13
2.1. Система зовнішнього незалежного оцінювання	13
2.2. Система національного мультипредметного тесту	19
2.3. Результати зовнішніх незалежних оцінювань та національних мультипредметних тестів.....	21
III. Методологічні підстави емпіричного дослідження	24
IV. Результати зовнішнього незалежного оцінювання серед студентів ЗУІ ім. Ференца Ракоці II спеціальностей «Початкова освіта» та «Дошкільна освіта».....	26
4.1. Соціальний та освітній контекст	26
4.2. Питання з профорієнтації.....	29
4.3. Аналіз результатів ЗНО	33
4.4. Аналіз результатів мультитесту та мотиваційний лист	37
Висновок.....	40
Список використаної літератури.....	42
Резюме	44
Додатки.....	46

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	6
I. A tesztelmélet alapjai	7
1.1. A pedagógiai értékelés	7
1.2. Tesztelmélet	8
1.2.1. Klasszikus tesztelmélet	10
1.2.2. Modern tesztelmélet	11
II. A külső független tesztelés és a nemzeti multidiszciplináris teszt rendszere	13
2.1. A külső független tesztelés, avagy a ZNO rendszere	13
2.2. A nemzeti multidiszciplináris teszt rendszere	19
2.3. A külső független tesztvizsgák és multitesztek általános eredményei	21
III. Az empirikus kutatás módszertani háttere	24
IV. A külső független tesztvizsga eredményei a II. RF KMF tanítói és óvodapedagógia szakos hallgatói körében	26
4.1. Társadalmi és tanulmányi háttér	26
4.2. Pályaorientációs kérdések	29
4.3. A ZNO eredményeinek vizsgálata	33
4.4. A multiteszt eredményeinek vizsgálata és a motivációs levél	37
Összegzés	40
Hivatkozott irodalom	42
Rezümé	44
Mellékletek	46

BEVEZETÉS

Függetlenül attól, milyen korban és milyen körülmények között élünk, az oktatási rendszernek hatékonynak és elérhetőnek kell lennie, s minden esetben biztosítania kell az esélyegyenlőséget és az objektivitást bármilyen intézménybe való jelentkezés során. Hosszú éveken keresztül ezt az egyenlőséget a felvételi tesztek jelentették, melyek által objektívan különbséget lehetett tenni a jövőbe hallgatók képességei, készségei, tudása között. A külső független tesztvizsga hosszú éveken keresztül ezt a szerepet töltötte be – visszacsatolást nyújtott a tanulók teljesítményéről egy egységes skála, pontozási rendszer alapján. A 2022-ben kitört orosz-ukrán háború óta pedig a nemzeti multidiszciplináris teszt vette át ezt a szerepet.

Fontosnak tartom, hogy napjainkban is felmérjük, a hallgatók hogyan viszonyulnak a teszteléshez, mit változtatnának rajta, illetve feltérképezni, milyen eredményeket értek el eddig. A következő tanévtől kötelezővé válik minden szak felvételijéhez a multiteszt megléte (mint korábban a külső független tesztvizsga, ZNO).

Munkám elsődleges célja feltérképezni a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanító és óvodapedagógia első-négy évfolyamos hallgatóinak társadalmi, tanulmányi háttérét, a ZNO-n vagy multiteszten elért eredményeiket és a pályaorientációs irányultságukat, illetve az ezen kategóriák közti összefüggéseket. Ennek érdekében előbb szakirodalmi áttekintés keretein belül feldolgoztam a pedagógiai értékelést és a tesztelméletet, valamint a ZNO és multiteszt rendszerét és annak eredményeit Kárpátaljára vonatkozóan.

Kutatásomat kérdőíves eljárás segítségével valósítom meg, amely egyaránt tartalmaz nyílt és zárt típusú kérdéseket is. Három részből áll a kérdőív: az első a társadalmi háttérrel hivatott feltérképezni (pl. kor, szülők végzettsége, iskola típusa és nyelve stb.); a második rész a ZNO/multiteszt eredményeit hivatott vizsgálni; a harmadik rész pedig a pályaorientációt térképezi fel (pl. miért választották a hallgatók a főiskolát, az adott szakjukat stb.).

A munka négy fejezetből és több alfejezetből áll. Az első fejezetben a tesztelmélettel foglalkozom, melyhez a legtöbb segítséget Balázs Katalin és Hidegkuti István *Tesztelmélet* című tanulmánya nyújtotta. A második fejezetben a külső független tesztelés rendszerét és problematikáját mutatom be, melynek alapjául Ukrajna Oktatásminőség-értékelő Központjának hivatalos oldala szolgált. A harmadik fejezet a kutatás háttérét, módszereit írja le. A negyedik fejezetben pedig a válaszok kiemelése történik.

I. A tesztelmélet alapjai

1.1. A pedagógiai értékelés

Meghatározott skálával történik a diákok tanulmányi előrehaladásának a mérése. Az értékelés a pedagógusok feladata. Maga az értékelés az osztályozást jelenti. Az osztályozás során a pedagógus megbecsüli a tanulók tudásszintjét egy előre meghatározott skálán. Ez a skála általában 1-től 12-ig terjed az osztályozási skála esetében, de vannak tanintézmények, ahol csak 1-től 5-ig. Ezen kívül léteznek különböző, pedagógusok által alkotott aktuális skálák, melyek az ellenőrző teszteket, önálló munkákat hivatottak mérni. A pedagógiai értékelés ponthatáraihoz általában az „elégtelen”, „elégséges”, „jó” és „kiváló” vagy „kitűnő” minősítéseket párosítják. A pedagógiai értékelésnek objektivitásra kell törekednie, azonban megkerülhetetlen a szubjektivitás. Így egyértelmű, hogy az osztályozás, értékelés folyamatát állandóan befolyásolja az oktatási folyamat alatt formálódó tanár-diák munkakapcsolat pszichológiai lenyomata, a szimpátia és az antipátia (Orosz – Pally, 2021).

A pedagógiai értékelés egyszerre oktatási és nevelési módszer. Oktatási módszer, mivel lényege a viszonyítás a kitűzött cél és az elért hatás között, mely alapján történik a visszacsatolás, tehát az számbeli vagy minősítésbeli érték megállapítása a nevelés és oktatás különböző szintjeit illetően. Nevelési módszer pedig abban a tekintetben, mi szerint általános megállapítást nyer, hogy a pedagógus jutalmaz, elismer, illetve büntet, elmarasztal (Hercz, 2007).

A pedagógiai értékelés folyamata:

- az első lépés a tervezés (ekkor kerülnek meghatározásra a célok, módszerek, eszközök);
- utána történik az adatgyűjtés (mérések megszervezése és megvalósítása);
- majd jön az adatfeldolgozás, az eredmények elemzése és értelmezése;
- végül az eredmények interpretálása következik;
- A legutolsó lépés pedig az, hogy az eredményeket visszaáramoltatjuk a nevelés-oktatás rendszerébe, ami alapján megtörténik a döntések megfogalmazása, majd az újabb szakasz tervezése (Hercz, 2007).

A pedagógiai értékelésnek különböző funkciói vannak:

- minősítés;
- a tanulók szelekciója;

- pályaválasztás;
- pályaorientálás (Orosz – Pallay, 2021).

Pedagógiai szempontból pedig a következők a funkciók: visszacsatolás, hatékonyságnövelés, helyzetfeltárás, fejlesztés-formálás, minősítés, szelektálás, társadalmi megmérettetés, tájékoztatás, személyiségformálás. Az értékelés a tanulók személyiségfejlődésében külső funkciót tölt be nevelési szempontból. Az oktatás szempontjából pedig az értékelés részben oktatási módszer, részben didaktikai feladat (Orosz – Pallay, 2021).

Egy adott normára irányuló értékelés során egy adott populáció jellemzőihez viszonyítjuk a tanuló tudását. Ennek során nem az a mérvadó, hogy a diák tudja-e az anyagot, hanem az elsajátítás mértéke válik fontossá. Így megállapításra kerül, hogy a tanuló hol helyezkedik el az átlaghoz képest. Az értékelés során az értékmegállapítás egy viszonyítási alap, mely által a cél, folyamat és a megvalósult végállapot közötti összefüggéseket keressük (Orosz – Pallay, 2021).

A pedagógiai értékelés lehet országos, helyi, iskolai, osztálybeli vagy tanulócsoportbeli és akár egyéni szintű is. Az értékelésnek az oktatáson belül lehetnek különböző tárgyai: a tanuló, az iskolai személyzet, az iskola, az oktatási rendszer, a központi és helyi tanterv, a programok, az oktatási anyagok, az eszközök, a tanóra, a nevelés-oktatási folyamat. Az értékelésnek, mint megerősítési mechanizmusnak, számos jótékony hatása is van: segíti a reális önismeretet, az önértékelés és a pozitív énkép kibontakozását. A pedagógiai értékelés pedig hatással van a tanulók énképének alakulására, ami befolyásolja például a tanulók észlelését és gondolkodását is (Orosz – Pallay, 2021).

1.2. Tesztelmélet

A tesztelmélet a tesztek használatának elméleti alapját alkotja. Ez egy gondolkodási keretrendszer, amely matematikai alapon (képletek segítségével) fogalmazza meg legfőképpen az oktatás és társadalomtudományok területén végzett mérési problémák kiküszöbölésével és csökkentésével kapcsolatos kérdéseket (Balázs – Hidegkuti, 2015; Kontra, 2011).

A teszt egy méréses próba, amely segít egy adott viselkedés leírásában vagy mérésében. Ennek során a tesztet végrehajtó személyekhez vagy eseményekhez kategóriákat, pontszámokat rendelünk egy előre meghatározott rendszer, módszer alapján. Pszichológiai értelemben a teszt egy mérőeszköz, amely adott pszichikus tulajdonságokat mér egy hozzá megfelelő skálán. Pedagógiai értelemben pedig a teszt írásbeli, szóbeli, manipulatív,

valamint pszichomotoros teljesítmények mérését segíti elő (Balázs – Hidegkuti, 2015; Kontra, 2011).

A tesztek fontos jellemzői:

- olyan viselkedési mintázatra koncentrálnak, amelyek jól körülhatárolhatóak;
- a mérés egy egységesített, szabályozott folyamat;
- a teszteken kapott eredmények összevethetőek egy megadott normával, sztenderddel (Balázs – Hidegkuti, 2015).

Mérésről beszélünk a tesztelés során, mikor egy objektum jellemzőihez meghatározott szabályok szerint rendelünk hozzá számokat. A mért adatokból az egyént jellemző skálapontszámot kell képeznünk. Tehát a mérés eredménye a skálapontszám.

Megkülönböztetünk statisztikai értelemben alapvető skálatípusokat:

- nominális – a skálaértékek nem számszerűek;
- ordinális – a skálaértékek sorba rendezhetőek;
- intervallum – összegek is értelmezhetőek;
- arányskála – arányok is értelmezhetőek (Balázs – Hidegkuti, 2015).

A méréseket számos tényező befolyásolhatja, így adottak a mérések nehézségét adó fő jellemzők:

- a konstruktum számos szempontja kiválasztható mérésre;
- a mérés a lényeges viselkedés egy korlátolt körét érinti;
- a mérésnél mindig számítani kell a hibára;
- a mérési skála egységei ritkán egyértelműek;
- a konstruktum nem csak a konkrét, meghatározott definíció szempontjából, hanem más konstruktumokkal, viselkedésekkel való összefüggésének szempontjából is értelmezendő (Balázs – Hidegkuti, 2015).

A teszt kisebb egységekből áll, melyeket önállóan is értékelhetünk – ezek a feladatok. A feladat legkisebb önállóan értékelhető egysége pedig az item. A teszteknek és itemeknek vannak főbb mutatói:

- Objektivitás – a mérés eredménye legyen teljesen független a mérést végző személyektől. Ide értendő mindenki, aki részt vesz a teszt összeállításában, elvégzésének végrehajtásában, illetve kiértékelésében;
- Reliabilitás = megbízhatóság – a tesztnek ismételt mérés esetén ugyanazt vagy megközelítőleg ugyanazt az eredményt kell adnia, mint a teszt első elvégzésekor. Azt a számított megbízhatóságot, amit a teszt ismétlésekor mérünk, stabilitási

együtthatónak nevezünk. A megbízhatóságra két dolog van hatással: a mérések száma és a populáció heterogenitása. Érdeemes olyan mintán megvizsgálni a tesztek megbízhatóságát, amely a populáció heterogenitását jól reprezentálja;

- Validitás = érvényesség – a teszt valóban azt méri-e, amire hivatott. A teszt megbízhatósága és érvényessége bizonyos értelemben összefügg. Ha alacsony a megbízhatósága a tesztnek, akkor valószínűleg az érvényessége is alacsonyabb lesz, mivel nem méri jól a mérendő valódi értékét. Viszont ha magas a megbízhatóság, attól még lehet alacsony a validitás, mivel attól még mérhet jól a teszt, még ha nem is azt méri, amire készítették. Tehát az érvényességet is csak becsülni tudjuk (Balázs – Hidegkuti, 2015; Kontra, 2011).

Kétféle tesztelést különböztetünk meg: a norma- és a kritériumorintált tesztelést:

- Normaorientált, avagy normavonatkozó viszonyításnak nevezzük azt a viszonyítási eljárást, melynek során minden egyes megvizsgált személyt a populáció jellemzőihez, annak normáihoz viszonyítunk.
- Kritériumorintált tesztelés során pedig egy külső és előre meghatározott kritériumhoz viszonyítjuk a diákok tudását. Fontos, hogy egy olyan külső kritérium legyen megadva, amelyet a megvizsgálandó tulajdonság 100%-ának fogunk tekinteni (Orosz – Pallay, 2021).

1.2.1. Klasszikus tesztelmélet

Kétfajta tesztelméletet különböztetünk meg: az egyik a klasszikus, a másik pedig a modern tesztelmélet. Legelőször Thorndike írt összefoglaló könyvet a tesztelmületről, melynek eredeti címe: *An introduction to the theory of mental and social measurements* (1913). Ez tekinthető a klasszikus elmélet összefoglalásának. Később pedig Campbell megjelenésétől számítható a modern tesztelmélet kezdete (Balázs – Hidegkuti, 2015).

A klasszikus tesztelmélet egy axiómára épül, mely szerint elég a tesztet és az itemet (a feladat legkisebb bonthatatlan értékelhető eleme) értelmezni. Az elmélet szerint egy jól megoldott item 1 pontot ér, a hibás pedig 0 pontot ér. Ennek alapján pedig a teszt összpontszáma egyenlő a helyesen megoldott itemek számával. Viszont számolnunk kell azzal, hogy a tesztelés során léphet fel hiba. Így az elmélet alapképlete a következő: Valódi pontérték = Megfigyelt (mért) pontérték + Hiba (Kontra, 2011).

A klasszikus tesztelmélet feltételezi azt, hogy a konstruktum, amely a személyiség összetett építőeleme, illetve minden jellemző, amit mérünk, mérhető és van egy valódi értéke, amely a fenti képlettel számítható ki. A képletben jelölt hiba nagyságát szintén

méréssel becsülhetjük meg. Azonban ha erre nincs lehetőség, akkor párhuzamos tesztek kell végezni, melynek során ugyanazt a konstruktumot mérjük ugyanolyan hibával terhelve (Balázs – Hidegkuti, 2015).

A tesztelmélet ezen típusan három alapvető feltételre épül:

- a hiba elvárt értéke legyen 0, tehát ne legyen hiba;
- a hiba ne legyen kölcsönös viszonyban a valódi értékkel, mert ez azt jelentené, hogy nem véletlen hibáról van szó;
- a párhuzamos tesztek hibái se legyenek kölcsönhatásban egymással (Balázs – Hidegkuti, 2015).

Mikor a tesztek a gyakorlatban alkalmazzák, előfordulhat, hogy egy bizonyos teszt különböző variációit használják fel, s ennek során az itemszámok, pontszámok nem egyeznek meg. Ezért fontos, hogy a különböző variációkon elért pontszámokat meg lehessen feleltetni, hogy a pontszámok egymással összevethetők legyenek. A klasszikus tesztelméletben ez úgy történik, hogy a teszt új verziójának egy pontszáma megfelel a referencia verzió pontszámának, ha azonos viszonylagos pozíciót képvisel (Kontra, 2011).

1.2.2. Modern tesztelmélet

A modern tesztelmélet kialakulását nagyban elősegítették a klasszikus tesztelmélettel szemben megfogalmazott kritikák, melyek a következőkre alapultak: a populációfüggőségre és a belőle adódó szórás- és skálafüggőségre. Ennél a pontnál pedig le is kell szögeznünk azt, hogy a modern tesztelmélet nem egy jobb, továbbfejlesztett változata a klasszikus tesztelméletnek, mivel a modern tesztelmélet teljesen más matematikai eszközökre támaszkodik, más statisztikai eljárásokat alkalmaz, modelleket állít fel és függvényekkel dolgozik (Molnár, 2003).

A modern tesztelméletet különböző neveken is ismerjük: látens vonás elmélet; itemválasz elmélet (IRT) – jelenleg leginkább modern tesztelméletnek vagy IRT-nek fogjuk nevezni. Az IRT középpontjában nem a tesztek, hanem az egyes itemek állnak. Ezen elmélet alapja: van egy olyan mérni kívánt tulajdonság, amely nem megfigyelhető (látens), s ezt a tulajdonságot közvetlenül megfigyelhető (manifeszt) változók, itemek segítségével próbálják mérni. Az elmélet azon válasz valószínűségét modellezi, amelyet a manifeszt itemek adnak. Tehát az IRT azt modellezi, hogyan alakul a helyes válasz valószínűsége a látens képesség függvényében. A modellezést a megfelelő függvények segítségével végzik (Kontra, 2011).

A tesztelés során leginkább teljesítményteszteket szoktak igénybe venni. A feladatokra adott válasz pedig lehet helyes (korrekt), illetve helytelen (inkorrekt). Az ilyen jellegű változókat, itemeket dichotóm (kétértékű) változóknak nevezzük. Mivel a teljesítménytesztek igen elterjedtek, s a dichotóm itemek is eléggé népszerűek, így leggyakrabban a dichotóm változókra adott válaszokat modellezi az IRT. A dichotóm változók esetére többfajta modell is alkalmazható, de azért érdemes tudni, hogy léteznek többértékű adatok esetén alkalmazható IRT modellek is (Kontra, 2011).

A dichotóm változók esetén alkalmazható modellek:

- egyparaméteres logisztikus modell;
- kétparaméteres logisztikus modell;
- három paraméteres logisztikus modell (Kontra, 2011).

Az IRT modellek eltérhetnek egymástól a következőkben:

- az összefüggés típusa a helyes válasz valószínűsége és a válaszoló képessége között;
- dichotóm vagy nem dichotóm itemek elemzésére alkalmas-e a modell;
- a modellek itemparaméterek száma szerinti osztályozása (Molnár, 2003).

Ahogy a klasszikus tesztelméletnél, úgy a modern tesztelméletnél is szükség lehet a tesztpontszámok megfeleltetésére. Az IRT használatának esetén itemkalibráción keresztül valósul meg a tesztpontszámok megfeleltetése, mivel a képesség- és itemparaméterek becslései közös skálán helyezkednek el.

II. A KÜLSŐ FÜGGETLEN TESZTELÉS ÉS A NEMZETI MULTIDISZCIPLINÁRIS TESZT RENDSZERE

2.1. A külső független tesztelés, avagy a ZNO rendszere

A külső független tesztelés (ukránul: Зонішне незалежне оцінювання – ЗНО) kifejezés olvasása nem szolgál újdonsággal az Ukrajnában érettségiző diákok számára, hiszen akik 2008 után fejezték be a középiskolát, azok tökéletesen tudják, hogy a jövőjük, a továbbtanulási lehetőségeik nagyban ettől a rendszertől függenek.

A 2000-es évek elején, a független Ukrajna létrejöttét követően megjelentek az ország Európai Unióhoz való törekvésének szándékai, melyeknek egyik velejárója volt az az oktatáspolitikai döntés, melynek értelmében Ukrajna csatlakozott a bolognai folyamathoz, amely hatással volt az egész oktatási rendszerre. Ezen csatlakozás eredményeként megalakult 2005-ben Ukrajna Oktatásminőség-értékelő Központja (ukránul: Український центр оцінювання якості освіти – УЦОЯО), melynek feladata az volt, hogy felmérje az érettségizők, s ezzel együtt a felvételizni akarók tárgyi tudását. A következő lépés pedig egy egységes felvételi mechanizmus létrehozása volt (a bolognai rendszerre hivatkozva), melynek keretein belül minden diáknak egy külső független vizsgaközpontban szükséges érettségiznie. Ezt a fajta érettségi rendszert nevezzük külső független tesztelésnek, melynek ismert szóbeli használata a ZNO rövidítés (Pallay, 2019).

Először is, hogy létre tudják hozni ezt a fajta érettségi rendszert, vizsgaközpontokat kellett létrehozni. Továbbá különböző bizottságokat kellett megalakítaniuk, hogy minden folyamatot felügyelet alatt tarthassanak. Ezután ki kellett dolgozniuk az érettségi tantárgyak vizsgarendszerét. Feltételeket kellett szabniuk, feladatlapokat, megoldókulcsokat készíteni, eldönteni, hogy milyen jellegű feladatokkal lehet a legjobban felmérni a diákok tudását. Aztán meg kellett határozniuk az értékelési rendszert. Végül pedig le kellett vezetniük a külső független tesztelést, majd kiértékelni az érettségi vizsgalapokat. Mindez hatalmas munka, melyhez idő kellett, s kell is. Azonban hosszú idő kellett ahhoz, hogy ez a rendszer kiépülhessen, s elérhesse mai formáját (Holovko, 2018).

Így 2007-ben, Sztanyiszlav Nikolajenko, az akkori oktatási miniszter rendeletének értelmében a 2008/2009-es tanévben minden felvételizőnek emelt szintű érettségit kellett tennie ukrán nyelvből és irodalomból, illetve a választott szakiránynak megfelelően Ukrajna történelméből vagy matematikából – természetesen kizárólag ukrán nyelven volt erre lehetőség, függetlenül attól a tényről, hogy akkoriban is jelen voltak azok a nemzeti

kisebbségek, amelyek jelenleg is Ukrajna területén élnek és rendelkeznek nemzetiségi iskolákkal. Némileg mérséklődött a helyzet, amikor a következő oktatásügyi miniszter, Ivan Vakarczuk, a következő évben új rendeletet adott ki arról, hogy a kisebbségi tannyelvű iskolák diákjai az oktatás nyelvén tehetik le a szakvizsgáikat. A soron következő kormány – melynek elnöke Viktor Janukovics volt – már azt is engedélyezte, hogy a ZNO kérdéseit lefordítsák az oktatás nyelvére. Ez az engedmény pedig a mai napig is érvényben van: tehát az ukrán nyelv és irodalom, illetve az idegen nyelvek vizsgáin kívül minden tesztvizsga során élni lehet azzal a kérelemmel, hogy a diákok megkaphassák a feladatsor fordítását az oktatás nyelvén. A 2017/2018-as tanévben a diákoknak már három tantárgyból volt kötelező vizsgázniuk: ukrán nyelv és irodalomból, Ukrajna történelméből vagy matematikából, vagy biológiából, illetve egy harmadik tantárgyból, amelyre csak abban az esetben kell regisztrálni, ha az érettségiző jelentkezni akar egy felsőoktatási intézménybe. Jelen pillanatban pedig a ZNO követelményei alapján az eddig is kötelező ukrán nyelv és irodalom vizsga mellett kötelezővé vált a matematika vizsga is, s ezek mellé lehet még regisztrálni olyan tantárgyakra, melyek a felsőoktatási intézményekbe való jelentkezéshez szükségesek. Továbbá fontos tudni, hogy a választott tantárgyak pontszámai egyrészt a felvételinél beszámolandó pontszám mellett az érettségi jegyet is jelentik (Pallay, 2019).

Újítás volt a 2018/2019-es tanévben, hogy a felsőfokú szakképzési intézetekben, illetve szakközépiskolákban a hallgatóknak is részt kellett venniük a külső független tesztelésen. Két tantárgyból volt kötelező vizsgát tenniük: ukrán nyelvből és matematikából vagy Ukrajna történetéből. A kiadott rendelet értelmében azon hallgatók, akik nem tudják teljesíteni a vizsgákat, azok a képzés végén nem kaphatnak oklevelet a képzésükről (Orosz – Pallay, 2021).

A külső független tesztelés egy minden éven végbemenő tesztelés, mely a pedagógiai tesztelés technológiáinak felhasználásával történik. A tesztelés feladatsorait Ukrajna Oktatásminőség-értékelő Központja állítja össze az adott tantárgyak tantervei alapján. A tesztelés eredménye a diákok számbeli értékelése a pontok és érettségi jegyek által az adott tantárgyakból. A ZNO eredményeit három célra használják fel:

- a felsőoktatási intézményekbe való felvételt nyerők kiválasztásánál a versenypontszám meghatározása teljes általános iskolai végzettség alapján;
- a teljes általános középfokú iskolai végzettség állami záróbizonyítványként használják fel;

- az általános középfokú oktatási rendszer működési állapotának meghatározásának és további fejlődésének előrejelzésének mutatója (<https://testportal.gov.ua/zagalna-informatsiya-zno/>).

A tesztpontszám megállapítása azon pontszámok kiszámolásának sémáján alapszik, melyeket a vizsgázók az ukrán központ által készített, az adott tantárgynak megfelelő feladatlapon lévő tesztekért, illetve nyitott kérdésekre adott feleletekért kapnak. A „megfelelt/nem felelt” küszöb meghatározásáról a minősítést megállapító szakértői bizottság dönt. Figyelembe véve a beállított "megfelelt / nem sikerült" küszöbértéket, a táblázat 100-200 pontos skálán jön létre, melyeknél minden esetben a 100 pont az átmenő pontszám. Az 1–12 pontos skálájú táblázatokat a tanulmányi teljesítmény szintjének értékelésére szintén szakértői bizottság készíti el és hagyja jóvá. A külső értékelés eredményének hivatalos kihirdetése a tesztelés résztvevőinek információs oldalain történő elhelyezéssel történik. Ennek alapján az ukrán nyelv és irodalom, matematika, Ukrajna története, illetve az idegen nyelv vizsgák eredményeit 25 naptári napon belül kell közzé tenniük, a többi tantárgyét pedig 14 naptári napon belül. A külső értékelés eredményeit 100–200 pontos skálán végzett értékelés formájában az Ukrán Központ átviszi az Egységes Állami Elektronikus Oktatási Adatbázis megfelelő nyilvántartásába (<https://testportal.gov.ua/zagalna-informatsiya-zno/>).

Feladatok, melyeknek teljesülnie kell a ZNO szervezése és levezetése során:

- Ukrajna jelenlegi jogi keretének kiterjesztése és hozzáigazítása a külső értékelési rendszer bevezetéséhez, amely az ukrán oktatási rendszerben az érettségi és felvételi vizsgák lebonyolításának módja;
- a középiskolák számára kialakított feladatok magas színvonalának biztosítása;
- bővíteni a külső teszteléssel lefedett tárgyak körét;
- a profiltárgyak differenciált tesztrendszerének bevezetése a különböző felsőoktatási intézményekben a különböző szakokra való felvételhez;
- felülvizsgálni a külső értékelések lefolytatásában részt vevő személyek képzésének és minősítésének gyakorlatát az eljárás megsértésének elkerülése érdekében;
- a megszerzett tapasztalatok felhasználásával a vizsgálati anyagok szállításának és tárolásának egyértelmű rendszerét dolgozni ki, amely kizárja a jogsértések vagy problémák lehetőségét;
- a tanári tesztelés módszertanának oktatására létrehozott tesztológiai iskolák fejlesztésének támogatása; a tesztológiai képzési központok hálózatának bővítése

az ukrainai tesztelési kultúra javítása, valamint a külső értékelési rendszerhez való pozitív hozzáállás kialakítása a társadalom körében;

- a tesztek összeállításának és lebonyolításának módszertanához kapcsolódó tanfolyamok beépítése a pedagógus-továbbképzési programba;
- hosszú távú, stratégiaileg megtervezett kampány lebonyolítása a lakosság körében a külső értékelési rendszer felépítésének sajátosságairól és előnyeiről külső értékelő adminisztrációk, külső értékelő igazgatási szervek, valamint média és civil szervezetek bevonásával;
- feltételeket kell teremteni a fogyatékkal élők számára is a ZNO elvégzéséhez;
- bevonni a felsőoktatási intézményeket a tesztadatbázis kialakításába;
- a tantárgyi vizsgáztatással együtt a felvételiző egyetemi továbbtanulási képességének felmérése - az általános műveltségi kompetencia tesztelése (Kasina – Sergijenko, 2010).

A külső független tesztelés során a tudásszint mérése normaorientált teszteléssel történik, tehát a mért populáció jellemzőihez viszonyítanak minden egyes megvizsgált személyt, ennek következtében a diákoknak minden évben más pontszámot kell elérniük, hiszen minden éven más pontszám jelenti pl. az átmenő pontszámot. Az adott évi teljesítmény függvényében változik az átmenő ponthatár: ha a vizsgázók összességében gyengébben teljesítenek az előző évhez képest, akkor a ponthatár alacsonyabb lesz, ha pedig erősebben, akkor magasabb lesz (Orosz – Pallay, 2021).

A ZNO-s tesztek alapvető sajátossága olyan tesztfeladatok alkalmazása, melyek több pontot érnek egyszerre. Ennek alapján vált indokolttá egy módosított Rash-modell alkalmazása. A Rash-modell egy IRT-modell, amely kiemelkedő helyet foglal el a modern tesztelméleti modellek között. Először is ez a modell alkalmas arra, hogy többpontos tesztek alkalmazza, másodszer ez az egyetlen érvényes modell, harmadszor pedig ennek a modellnek megvannak a kívánt matematikai sajátosságai (Bulah et al, 2012).

A Rush-módszerrel történő átalakítás a feladatok összetettségének és a teszt résztvevőjének felkészültségének paramétereinek kiszámításával történik képlet segítségével. A teszteredmények skálájának (100–200 és középen 150) fordítását a leírt képlettel modellel és a résztvevők populációja alapján történő központosítással kaphatjuk meg (Bulah et al., 2012).

Milyen problémák merülhetnek fel ezen eljárások és kritériumok alkalmazása során:

- A kezdeti teszteredmények 100 pontos skálára való alakítására javasolt módszer (a vizsgák előtt) nem a valós vizsgák statisztikáin alapult. Ezért még a nyers eredmények tartományát sem lehetett előre meghatározni, amely 124 pontos értéknek felelt meg.
- A kritériumokat „önkéntes” közigazgatási határozat határozza meg. Mivel a 124 pontos kritérium értéke nem volt összefüggésben a nyers pontszámokkal, és az általuk meghatározott skála kritériumait a valós tesztek vagy azok prototípusai alapján a kritérium megállapításának szakértői módszerei nem igazolták, a 124 pontos érték pedig valójában nem kapcsolódik egy bizonyos tanulmányi szinthez.
- Mivel minden vizsgára egyetlen kritérium került meghatározásra, ezek letétele után az egyes vizsgák skáláját egyetlen feltételhez kellett "igazítani". Mivel egyes vizsgaeredmények (például matematikából és kémiából) nem feleltek meg a normál eloszlásnak, az eredmények skálák közötti átszámítása az arány némi, esetenként jelentős torzulásához vezetett, így a tesztalanyok értékelése kérdésessé válik.
- A skálázáshoz (az eredmények egyetlen skálává való átalakításához) az "ekviprocentális transzformáció" módszerét alkalmazták, amelyet általában nem skálázásra, hanem egy vizsgán belüli párhuzamos tesztváltozatok eredményeinek összehangolására használnak egy vizsgázó számára. Viszont súlyos hibának számít az ekvi-százalékos módszer alkalmazása a különböző vizsgák eredményeinek átszámítására különböző vizsgázói csoportokra alkalmazva, mert mind a vizsgák, mind a vizsgázók tulajdonságai eltérőek, így az eredmények eloszlása is eltérő lesz (Bulah et al, 2012).

A feltárt hiányosságok kiküszöböléséhez szükséges:

- intézkedéseket tenni a tesztek érvényességének biztosítására;
- a tesztelésnek a méltányosság, az objektivitás és az átláthatóság elvein kell alapulnia, ezért a teszteredményeket különböző skálákban kell bemutatni: elsődleges eredmények skálája (nyers tesztpontszámok), normaorientált skála (pl. 100–200 pontos skála), kritériumorientált skála a kritériumok megállapítása után (például 1–12 pontos skála);
- az eredmények skálázását egy modern tesztelési elméleten alapuló modell szerint kell elvégezni, amelyen belül minden tantárgyi tesztre példa található;

- tesztfeladatok elemzésén alapuló módszerekkel meghatározni a teljesítési kritériumokat (Bulah et al, 2012).

A külső független tesztelésnek szintén megvannak a maga jóságmutatói (objektivitás, validitás, reliabilitás), ám ezeknek nem mindenben felel meg:

- Objektivitás – az ukrán tesztvizsgán kívül minden tantárgy esetében biztosítva van az objektivitás. Biztosítva van az objektivitás az adatfelvételt, a tesztkészítési feladatokat és az értékelést illetően is. Bár az értékelés esetében kivételt képez az ukrán nyelv és irodalom tesztvizsga, mivel ennek az utolsó feladata esszéírást tartalmaz, így nagyban függ az értékelés személyétől, hogy milyen pontszámot fog kapni a diák az általa megfogalmazott gondolatokra;
- Megbízhatóság – ezzel kapcsolatban nem lehetnek semmilyen fenntartásaink, mivel a tesztek az ország legjobb szakemberei készítették és számos ellenőrzésen mennek keresztül ezek a tesztek;
- Érvényesség – ez a mérési kritérium az ukrán anyanyelvű tanulók esetében szintén hiánytalanul teljesül. Ám a kisebbségi vizsgázók esetében más a helyzet, mivel nem összeegyeztethető a pedagógia elveivel az a tény, hogy azon diákok tudását, akiknek az ukrán nyelv az anyanyelve, ugyanazon mérőeszközzel mérik, mint a többi nemzetiségi diákét. További érv az is, hogy ezen diákok nem olyan feltételek mellett tanulnak, mint az ukrán anyanyelvű diákok. Ezen okokból kifolyólag lenne érdemes alkalmazni a differenciált tesztek, legfőképpen ha az esélyegyenlőség megteremtése a cél (Orosz – Pallay, 2021).

A tesztelés bevezetésének az esélyegyenlőség megteremtése volt a célja. Természetesen az elgondolás teljesen jó volt, de a gyakorlatban ez a gondolat valahogy elveszett. Mert az lehetséges, hogy az ukrán anyanyelvű diákok számára megteremtették az esélyegyenlőséget, de a nemzeti kisebbség igényeit nem vették figyelembe ezen téren. Hiszen az ukrán nyelv és irodalom vizsga kötelezővé tételével rögtön egy hatalmas kihívás elé állították őket, s ezzel együtt számos diákot meg is fosztottak a továbbtanulás lehetőségétől, mivel az ukrán nyelv megtanulása jelen oktatási körülmények között több, mint nehéz feladat. Ez legfőképpen annak köszönhető, hogy az ukrán nyelv tanítása tökéletesen kimerül a szabályok betanulásában, bemagoltatásában ahelyett, hogy a kommunikáció állna az oktatás középpontjában. Amíg ez nem valósul meg, addig a kisebbségi tanulók sokasága fog inkább más országok iskoláiban tanulni vagy feladni a továbbtanulással kapcsolatos álmait (Pallay, 2019).

A ZNO bevezetése óta a nemzeti kisebbségek képviselői folyamatosan azon vannak, hogy valamilyen módon elérjék, hogy a saját anyanyelvük is bekerülhessen a vizsgatárgyak közé. Azonban az ilyen jellegű kérelmekre eddig még egyszer sem sikerült pozitív választ kapni. Az egyetlen pozitív visszacsatolás az volt, hogy a kisebbségek tanulóinak az ukrán nyelv és irodalom tesztvizsga nyelvtan részében (mivel ez számolódik be az ukrán nyelv érettségibe), kevesebb pontot kell elérniük, mint az ukrán anyanyelvű tanulóknak (Orosz – Pallay, 2021).

Egy másik általános probléma a megfelelő felkészülés kérdése. A ZNO-ra való felkészültség a tesztelés eredményességének egyik jelentős mutatója. Az eredmény minőségét számos tényező befolyásolja: a diák tudásszintje az adott tantárgyra vonatkozóan; a középiskola típusa; az órák számos tantervben az adott tantárgyból; a tanár professzionalizmusa; a diák motivációja; a család társadalmi helyzete; a végzős diák szakmai orientációja, érdekeltsége stb. Természetesen ezen tényezőket nem képes diákonként figyelembe venni a ZNO rendszere, azonban a felkészítő tanár szempontjából ezen tényezők ismerete és tudatosítása sokat számíthat a diákkal való eredményes felkészülés során (Muranova, 2006).

A diákoknak számos lehetőségük van a külső független tesztelésre való felkészülésre: online kurzusok, magánórák, segédkönyvek, gyakorlófüzetek vannak, melyeket a diákok igénybe vehetnek. Azonban mindezek mit sem érnek, ha a tanuló nem érez motivációt a felkészülésre, ha nem érdekelt a ZNO-t és annak eredményét illetően. A diákok motivációja és érdekeltsége pedig szintén számos tényezőtől függ: tárgyi tudás, pedagógus, az oktatás nyelve és a teszt nyelve, az oktatási intézmény felkészültsége, a felkészülésre adott lehetőségek stb. Így a tanulók ZNO-jának sikerességéhez egyaránt szükséges a tanulók, a pedagógusok, illetve a szülők megfelelő hozzáállása is a felkészülés során.

2.2. A nemzeti multidiszciplináris teszt rendszere

A 2022 februárjában kitört orosz-ukrán konfliktus következtében a hagyományos tesztelési lehetőségek megszűntek. Ennek megfelelően a ZNO megtartására sem került sor. Ezen probléma orvoslására alkották meg a nemzeti multidiszciplináris tesztet (továbbiakban multiteszt), amely lehetővé tette a tesztelések online megvalósulását. Így egyrészt Ukrajna területén különleges tesztelési helységeket alakítottak ki, ahol a diákok számítógépen keresztül kitölthették a tesztet. Ezen kívül Európa országaiban és Észak-Amerikában is lehetőség volt a teszt megírására.

A nemzeti multidiszciplináris teszt egy olyan felvételi vizsga, amelyet 2022 márciusában dolgoztak ki. Ez a fajta tesztelési lehetőség sikeressé tette az ukrán nyelvből, matematikából és Ukrajna történetéből megszerzett tudás értékelését online formában. A szerzett eredményeket a résztvevők felhasználhatták a felsőfokú intézmények alapkézésére való jelentkezéséhez. A multiteszt az első nagy online tesztelés Ukrajnában (Jelentés a multiteszt eredményeiről, 2022).

A multiteszt előkészítésének legfontosabb lépései a következők voltak:

- a multiteszt megvalósításához szükséges szabályozó dokumentumok előállítása;
- információs oldal létrehozása a regisztráló számára;
- a megyei katonai közigazgatási adminisztrációkkal való együttműködés a speciális tesztközpontok létrehozása érdekében;
- a multiteszt tantárgyi blokkjainak leírásának elkészítése;
- a 25 tesztváltozat előkészítése;
- a multiteszt feladatainak bevezetése az online vizsgakörnyezetbe;
- a tesztelés szervezésének és lebonyolításának kibervédelmének biztosítása;
- a vizsgák lebonyolítására vonatkozó eljárások kidolgozása;
- a multitesztben résztvevő szakemberek kiválasztása és kiképzése;
- kapcsolattartás az oktatási intézmények vezetőivel, amelyekben létrehoztak speciális tesztközpontokat;
- kapcsolattartás a külföldi partnerintézményekkel, amelyekben létrehoztak tesztközpontokat;
- a multiteszt résztvevőinek tájékoztatása a teszt előkészítésének, lebonyolításának, eredményeinek legfontosabb szempontjairól (Jelentés a multiteszt eredményeiről, 2022).

A multiteszt összesen 60 feladatot tartalmazott 2022-ben, amelyek elvégzésére 120 perc volt adva. Három tantárgyi blokkból állt a teszt:

- ukrán nyelv, amelyen 35 pontot szerezhettek a résztvevők;
- matematika, amelyen 30 pontot
- és Ukrajna története, amelyen 35 pontot (Jelentés a multiteszt eredményeiről, 2022).

Minden blokk 20 feladatot tartalmazott, amelyekben megtalálhatóak a következő feladattípusok:

- zárt kérdés egy helyes válasszal;
- zárt kérdés párosítással;
- nyitott kérdés rövid válaszadással.

2023-ban kibővítették a multiteszt tantárgyainak listáját. Az eddigi ukrán nyelv, matematika és Ukrajna története tantárgyakhoz csatlakozott a biológia, fizika, kémia és az idegen nyelvek. Minden résztvevőnek három tantárgyból kellett tesztet írnia. A kötelező ukrán nyelv és matematika mellett egy szabadon választható tárgyat is meg kellett jelölniük (Jelentés a multiteszt eredményeiről, 2023).

A 2023-as évben szintén számítógépes eljárással zajlott a tesztelés Ukrajnában és határain túl (a világ 32 országának 53 városában). A vizsga megírására ezúttal 180 percet (60 perc minden tantárgyi blokkra) kaptak a résztvevők. A vizsgázók önállóan dönthettek az időbeosztás és a tesztek, tesztfeladatok sorrendjének kiválasztása felől. Közvetlenül a teszt befejezése után a résztvevők láthatták a képernyőn megszerzett pontszámukat, melyeket a későbbiekben a megfelelő táblázatok segítségével át tudtak számolni 200-as skálába.

2.3. A külső független tesztvizsgák és multitesztek általános eredményei

Jelen áttekintés során a 2020-as és 2021-es ZNO, illetve a 2022-es és 2023-as multiteszt eredményeiről kerül közlésre néhány statisztikai adat. A kiválasztott évek azzal vannak összefüggésben, hogy a vizsgált minta többsége ezekben az években tett vizsgát. Minden információ Ukrajna Oktatásminőség-értékelő Központjának adatbázisából származik (<https://zno.testportal.com.ua/opendata>).

Kárpátalján 2020-ban összesen 12 916 résztvevője volt a ZNO-nak. 2021-re ez a szám 13 327 főre növekedett. Az Ukrajnában kialakult háborús helyzet miatt a 2022-ben bevezetett multitesztnak összesen 6 711 résztvevője volt a megyében, míg 2023-ban ez a szám 8 406-ra növekedett. Azonban a résztvevők száma még így sem közelítette meg a ZNO-t tevő diákok számát.

Az 1. számú táblázat szemlélteti a ZNO eredményeit Kárpátalján 2020-ban és 2021-ben. A sorok a választott tantárgyak listáját szemlélteti. Azon tantárgyak vannak feltüntetve, amelyeket a kutatásban vizsgált minta is választott. Így kimaradt például a spanyol, a német és a francia nyelv, valamint a kémia is, tehát ezeket a tárgyakat senki nem választotta Kárpátalján. Az oszlopok több információt is ábrázolnak: az első a résztvevők

számát mutatja az adott tantárgyi vizsgán; a második azt mutatja, hányan nem mentek át a vizsgán, a harmadik pedig azt, hogy hányan igen. A negyedik oszlop azt mutatja, mi volt az átlagpontszám 200-as skálán az adott tantárgyból. A legalacsonyabb pontszámot nem tüntettük fel, ugyanis az minden tantárgy esetében 100 pontot jelent, viszont a maximális pontszám kategóriája ábrázolva van, ugyanis ott vannak eltérések tantárgyanként a pontszámok között. Az utolsó oszlop azt mutatja, mennyi volt az átlagjegy 12-es rendszerben azon tanulók körében, akik az adott tantárgyat érettségi tárgyként is beszámolták. Ebben az esetben sem a minimumot, sem a maximumot nem tüntetjük fel, ugyanis minden tantárgy esetében ugyanaz a minimális jegy (1) és a maximális jegy (12) értéke. Minden oszlop egyaránt szemlélteti az 2020-as és 2021-es eredményeket is.

1. táblázat: A ZNO eredményei 2020-ban és 2021-ben Kárpátalján

ZNO éve	Résztevők száma		Nem ment át		Átment		Átlag (100-200)		Maximum (100-200)		Átlag (1-12)	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Ukrán nyelv és irodalom	7 905	6 545	1 194	833	6 711	5 677	136,0	137,3	199,5	198,5	6,4	6,0
Matematika	3 116	6 689	481	1 786	2 634	1 697	135,8	133,2	200,0	200,0	6,0	4,6
Ukrajna Története	5 780	6 327	1 130	1 518	4 648	4 521	129,9	132,3	200,0	199,0	6,5	6,8
Angol nyelv	2 326	3 010	197	333	2 124	2 617	146,0	144,6	200,0	200,0	7,4	7,2
Biológia	2 880	3 335	322	121	2 557	3 078	134,3	136,4	199,0	199,0	5,9	6,4
Földrajz	2 763	3 122	302	300	2 458	2 646	132,8	135,6	196,0	198,5	5,6	6,1

Forrás: Saját szerkesztés Ukrajna Oktatásminőség-értékelő Központjának adatai alapján

A 2. számú táblázat a multiteszt eredményeit mutatja be 2022-ben és 2023-ban Kárpátalján. A sorok itt azon három tantárgy eredményeit mutatják ebbe, amelyekből mindkét éven volt vizsga tartva. Így ez a három tantárgy az ukrán nyelv, az Ukrajna története és a matematika. Az oszlopok szemléltetik a résztvevők számát tantárgyanként; azt, hogy mennyien mentek át (2022-ben nem volt *Nem ment át* kategória, így ott hiányoznak az erre vonatkozó adatok), illetve hány vizsgadolgozat volt beszámolva (2022-ben) és hányan mentek át (2023-ban). Végül feltüntetésre kerül az átlagpontszám 200-as skálán. Itt a minimális és maximális pontszámok nincsenek feltüntetve, ugyanis minden tantárgy esetében a minimum pontszám a 100, a maximum pedig a 200. Az eredmények, ellentétben a ZNO-val, nincsenek meghatározva 1–12-es pontrendszerben, ugyanis nem volt lehetőség arra, hogy az eredményeket érettségiként beszámolják, ugyanis a multiteszt csak a felsőfokú intézményekben számoltatható el bemeneti tényezőként, azaz felvételi vizsgaként.

2. táblázat: A multiteszt eredményei 2022-ben és 2023-ban Kárpátalján

Multiteszt éve	Résztevők száma		Nem ment át		Beszámolva/Átment		Átlag (100-200)	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Ukrán nyelv	6 059	7 905	-	9	6 058	7 894	151,3	145,9
Ukrajna története	6 059	4 250	-	10	6 058	4 238	148,6	140,2
Matematika	6 059	7 905	-	501	6 058	7 402	143,8	131,7

Forrás: Saját szerkesztés Ukrajna Oktatásminőség-értékelő Központjának adatai alapján

III. AZ EMPIRIKUS KUTATÁS MÓDSZERTANI HÁTTERE

Kutatásom során a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola alapképzésben résztvevő tanító és óvodapedagógia szakos hallgatói között végeztem kérdőíves felmérést Google Űrlap segítségével. A kutatás alapvető célja volt, hogy felmérjük, milyen eredményeket szereztek a hallgatók a ZNO-n vagy multiteszten, továbbá feltérképezni társadalmi és pályaaorientációs adataikat. A ZNO-n és multiteszten szerzett eredmények vizsgálata és összevetése a pályaaorientációval, illetve a társadalmi háttérrel fontosnak bizonyul abból a szempontból, hogy ezek a tesztvizsgák alapvetően bemeneti tényezőként jelennek meg a főiskolára való jelentkezéskor, ezzel lehetővé téve a versenyképességet és a szelekciót is.

A kutatás során célunk volt feltérképezni, a diákok hogyan viszonyulnak az eddigi évek bemeneti tényezőihez:

- az első és második évfolyam esetében a motivációs levélhez, amely mind 2022-ben és 2023-ban kötelező bemeneti tényező volt;
- a multiteszthez, ami bár nem volt kötelező bemeneti tényező a vizsgált szakokra, azonban az intézmény egyes szakjaihoz 2023-ban már kötelezővé vált;
- a harmadik és negyedik évfolyam esetében pedig a ZNO-hoz való viszonyulást vizsgáltuk, amely ezen évfolyamoknál kötelező bemeneti tényező volt.

A kutatásom során online kérdőívet küldtem ki az összes első–négy évfolyamos, nappali és levelező tagozatos hallgatónak – összesen 266 diáknak. A kérdőívet 103-an töltötték ki, tehát a hallgatók 38,72%-a. A kérdőívnek kétféle változatát készítettem el, melyekben az egyik változatban a ZNO-ra vonatkozó kérdések voltak, a másikban pedig a multitesztre és motivációs levélre vonatkozóak. Három részből állt a kérdőív: az első a társadalmi háttérrel hivatott feltérképezni (pl. kor, szülők végzettsége, iskola típusa és nyelve stb.); a második rész a ZNO/multiteszt eredményeit hivatott vizsgálni; a harmadik rész pedig a pályaaorientációt térképezi fel (pl. miért választották a hallgatók a főiskolát, az adott szakjukat stb.).

Vizsgálatunk során a következő kutatási kérdéseket tettük fel:

- van-e összefüggés a hallgatók érettségi pontszámai és az általuk látogatott középiskola típusa között?
- befolyásolja-e a hallgatók demográfiai háttere az elért eredményeket?
- milyen eredményeket értek el a hallgatók a ZNO-n/multiteszten?

- mennyire befolyásolta a háborús helyzet a multiteszt eredményeit?
- milyen további tényezők lehettek hatással az eredményekre?
- befolyásolta-e a hallgatók főiskolára való jelentkezését az ösztöndíj, az anyanyelven való tanulás és a korrupciómentesség, mint tényező?
- befolyásolta-e a hallgatók eredményeit az a tény, hogy óvodapedagógiára az Ukrajna története, tanítóira pedig a matematika ZNO volt kötelező?
- mely szakok voltak népszerűek a hallgatók körében?
- mi a véleményük a motivációs levélről?

Hipotéziseink a következők:

H1: Feltételezzük, hogy a tanító és óvodapedagógia szakos hallgatók emelt szintű érettségi pontszámai összefüggésben vannak az általuk korábban látogatott középiskola típusával és annak tannyelvével.

H2: Mivel óvodapedagógiára az Ukrajna története, tanítóira pedig a matematika ZNO volt kötelező, így különbségek mutatkoznak az emelt szintű érettségi tantárgyakból elért pontszámokban.

H3: A hallgatók demográfiai háttere (pl. városi vagy vidéki lakóhely, szülők iskolai végzettsége) befolyásolja az eredményeket.

H4: A hallgatók főiskolai jelentkezését jelentősen befolyásolta az ösztöndíj, az anyanyelven való tanulás és a korrupciómentesség, mint tényező.

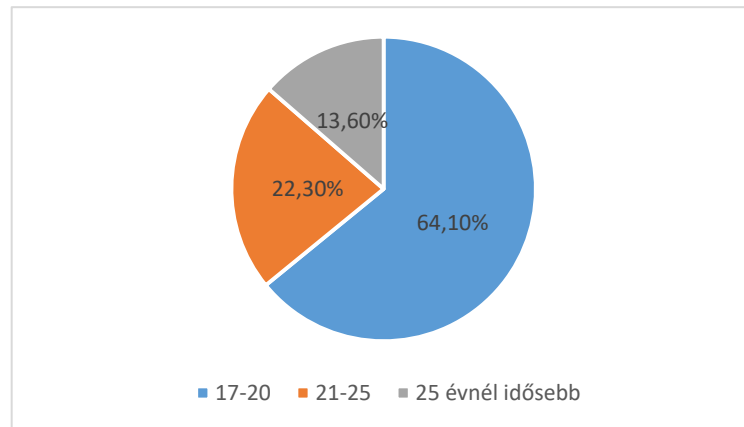
A továbbiakban a kérdőív kielemezése történik. A diagramoknál és táblázatoknál százalékkal kifejezve lesznek ábrázolva az eredmények, mivel a kitöltők száma meghaladja a százat. Az elemzést SPSS programmal végeztük.

IV. A külső független tesztvizsga eredményei a II. RF KMF tantói és óvodapedagógia szakos hallgatói körében

4.1. Társadalmi és tanulmányi háttér

A megkérdezett 266 hallgató közül 103 válaszolta meg a kérdőívet. A kitöltők között összesen két férfi nemű volt, a többi nő. Korukat tekintve a kitöltők többsége, azaz 64,1%-a 17-20 év közötti, 22,3%-a 21-25 év közötti, 13,6%-a pedig 25 évnél idősebb. Eredményeink is alátámasztják, hogy a pedagógusképzés, különösen a tanító- és óvóképzés jelentős mértékben elnőiesedett.

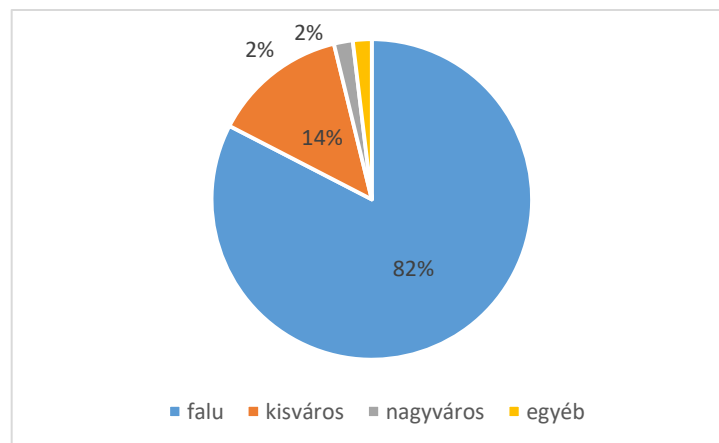
1. ábra: A hallgatók kor szerinti megoszlása (N=103, %)

Forrás: Saját szerkesztés

Településtípus alapján a kitöltők megoszlása a következőképp alakult: a legtöbben (82%) faluról származnak, 14% kisvárosból, 2% nagyvárosból és további 2% az egyéb lehetőséget választotta. Ennek háttérében feltételezhetően az áll, hogy a helyi magyarság többségében a falvakban él.

2. ábra: A hallgatók településtípus szerinti megoszlása (N=103, %)

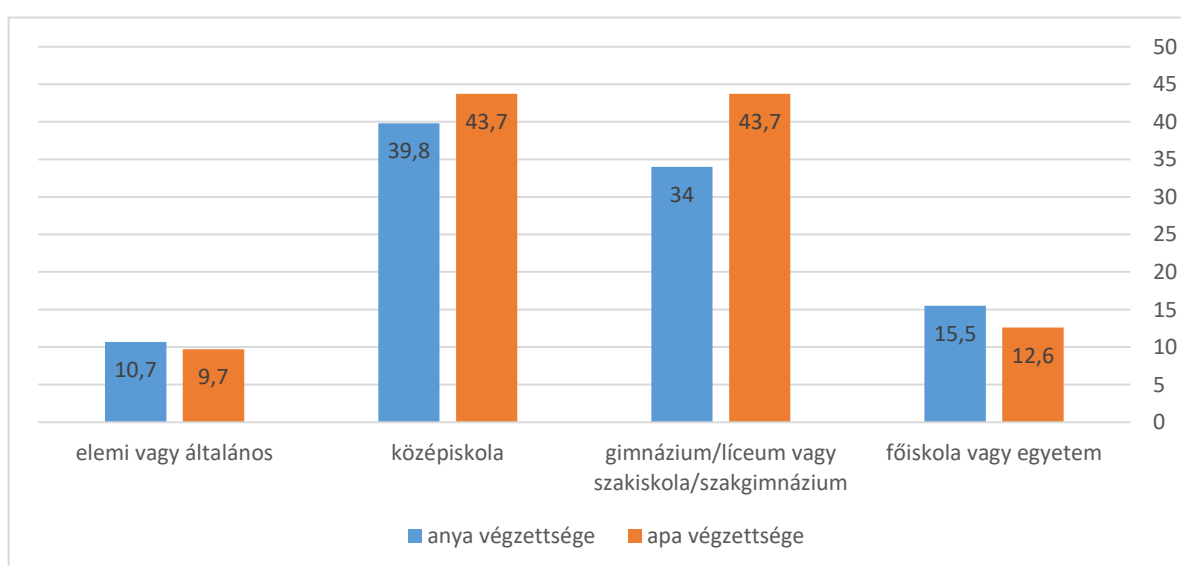

Forrás: Saját szerkesztés

A következő kérdés a szülők legmagasabb iskolai végzettségét térképezte fel, amit a 3. ábra mutat. A kitöltők esetében az édesapák mindössze 12,6%-a, az édesanyáknak pedig némileg több, 15,5%-a rendelkezik felsőfokú (főiskola/egyetem) végzettséggel. Az édesapák 43,7%-a, az anyáknak pedig 34%-a végzett gimnáziumot/líceumot vagy szakiskolát/szakgimnáziumot. A középiskolai végzettség esetében az apák szintén 43,7%-ot tesznek ki, az anyák pedig 39,8%-ot. Az édesapák 9,7%-a – az anyák esetében 10,7%-a mindössze elemi vagy általános végzettséggel rendelkezik. Ezek alapján a kitöltők döntő többségének szülei középiskolát vagy gimnáziumot/szakiskolát végeztek.

3. ábra: A hallgatók szüleinek legmagasabb iskolai végzettsége alapján való megoszlása

(N=103, %)

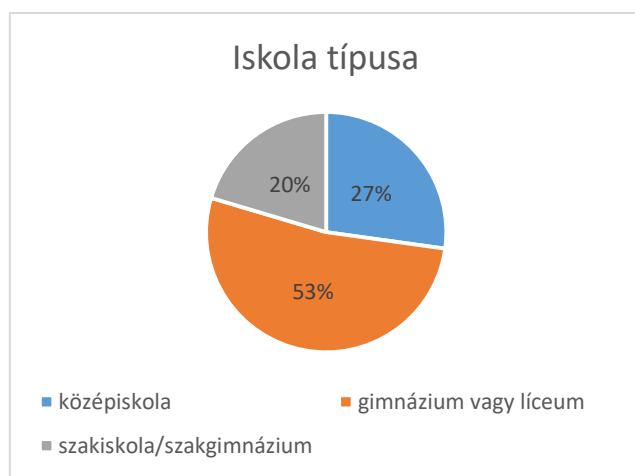
Forrás: saját szerkesztés

A hallgatók évfolyam szerinti eloszlása a következőképp alakult: a kitöltők többsége első (34%) és második (32%) évfolyamos. 27,2%-uk harmadikos, 6,8%-uk pedig negyedikes. Mindannyian alapképzésben tanultak a kitöltés ideje alatt. A kitöltők 56%-a tanító, 44%-a pedig óvodapedagógia szakos hallgató. A többségük (48%) nappali tagozatos. Levelezőin 37% tanul és 15% tanul mindkét tagozaton. A második szak között szerepel az ukrán nyelv és irodalom, földrajz, gazdálkodás és menedzsment, magyar nyelv és irodalom, matematika és történelem. Előfordulnak továbbá olyan esetek is, hogy a hallgató óvodapedagógián és tanítóin is tanul.

A kitöltők 53%-a gimnáziumban/líceumban, 27% középiskolában és 20% szakiskolában/szakgimnáziumban érettségizett. Ezt a 4. ábra szemlélteti. A többségük (51%) magyar tannyelvű iskolába járt. 12% ukrán tannyelvű intézményben, 7% pedig kettős tannyelvűben tanult (5. ábra)

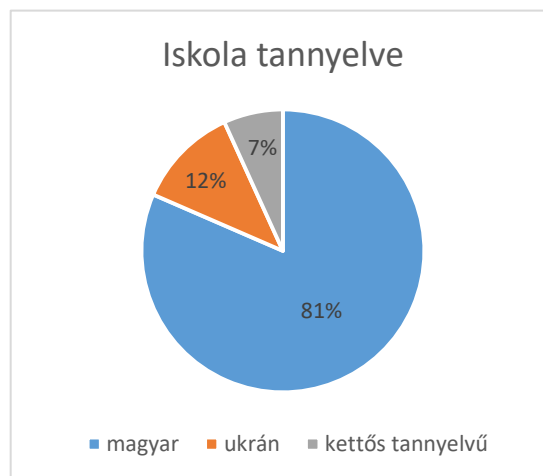
4. ábra

A hallgatók iskolatípus szerinti megoszlása
(N=103, %)

5. ábra

A hallgatók tannyelv szerinti megoszlása (N=103, %)

Forrás: saját szerkesztés

A társadalmi háttér feltérképezésének keretében megkérdeztük a hallgatókat, közvetlenül érettségi után felvételiztek-e a főiskolára. A kitöltők 70%-a igent, 30%-a pedig nemet válaszolt. Akik nemmel válaszoltak, azok indoklasként többségben a munkahelyi elfoglaltságot választották (a kitöltők 15,53%-a), s az is szerepet játszott, hogy az első két évfolyam motivációs levéllel került be a felsőoktatásba. Gyakran ők idősebbek kortársaiknál, s érettségijük évében nem sikerült teljesíteni a külső független tesztvizsgák követelményeit. Ezt az is bizonyítja, hogy a kitöltők között míg a harmadik-negyedik évfolyamon csak egy-egy 25 évnél idősebb hallgató van, addig a harmadik évfolyamon ez a szám 7 főre nőtt, majd az elsősöknél 5 főre csökkent. Ez azzal magyarázható, hogy az első-két évfolyam esetében már nem volt bemeneteli követelmény a ZNO vagy a multiteszt, így azok, akik korábban nem teljesítették a ZNO-t, azok most lehetőséget kaptak a továbbtanulásra (itt leginkább azokról lehet szó, akik az ukrán nyelvtudás hiánya miatt nem tudták teljesíteni a ZNO-t).

Utolsóként pedig feltérképeztük, milyen s kitöltők érettségi bizonyítványi átlaga. A válaszadók 2%-nak 4-6 között, 22,3%-nak 6-8 között, 51,4%-nak 8-10 között és 9,7%-nal 10-12 között. A fennmaradó 14,6% nem válaszolt a kérdésre.

Elemzésünk során nem találtunk szignifikáns kapcsolatot az érettségi bizonyítványi átlag és az általuk korábban látogatott iskola típusa között. Azonban szignifikáns kapcsolatot találtunk ($p=0,042$) a hallgatók érettségi bizonyítványi átlaga és az általuk korábban látogatott középiskola tannyelve között, amit a 3. táblázat mutat. A táblázat alapján láthatjuk, hogy akik kettős tannyelvű iskolából jöttek, azok körében gyakoribb a 4-

es körüli átlag előfordulása. Ezáltal részben bebizonyosodott az első hipotézisünk, ugyanis míg az emelt szintű érettségi pontszámai összefüggésben vannak a hallgatók által látogatott középiskola tannyelvével, addig az intézmény típusával nem.

3. táblázat: Kapcsolat a hallgatók érettségi bizonyítványi átlaga és az általuk korábban látogatott középiskola tannyelve között

		Bizonyítvány átlaga							
		nem választott	4,00	6,00	7,00	8,00	9,00	10,00	11,00
Iskola tannyelve	magyar	-0,9	-2,1	0,5	-1,7	0,7	1,7	0,5	-1,0
	ukrán	1,1	-0,4	-0,4	1,4	0,1	-1,5	0,0	-0,2
	kettős tannyelvű	0,0	<u>3,7</u>	-0,3	-0,8	-1,2	-0,7	-0,7	1,7
	Chi-négyzet	24,301							
	Sig	0,042							
	N	15	1	1	7	16	17	26	10

* Az aláhúzott értékek esetében az adjusted reziduals abszolút értéke nagyobb, mint 2

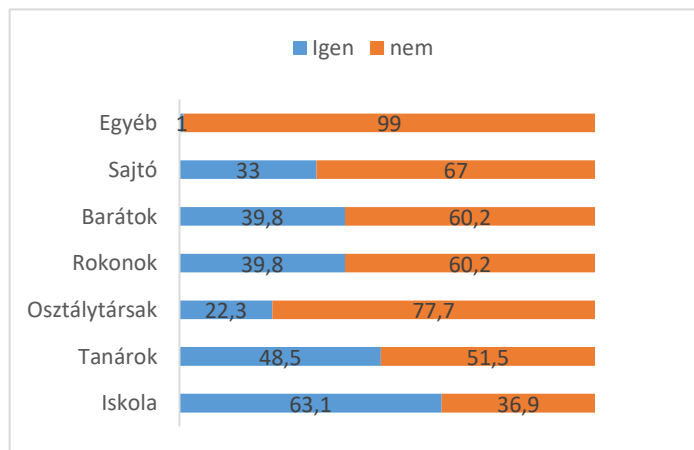
Forrás: saját szerkesztés

4.2. Pályaorientációs kérdések

A pályaorientáció feltérképezésénél arra kerestük a választ, milyen tényezők befolyásolták a hallgatókat abban, hogy a főiskolát, illetve a tanítói/óvodapedagógia szakot választották. Elsőként azt kérdeztük meg, honnan értesültek a főiskolára való jelentkezés lehetőségéről (6. ábra). A diákok döntő része (63,1%) az iskolájuk által értesült az intézményről. 48,5% a tanárai által, 22,3% az osztálytársai által, 39,8% rokonok által, további 39,8% barátok által, 33% a sajtó által és 1% választotta az egyéb lehetőséget.

6. ábra: Honnan értesültek a hallgatók a főiskolára való jelentkezés lehetőségéről

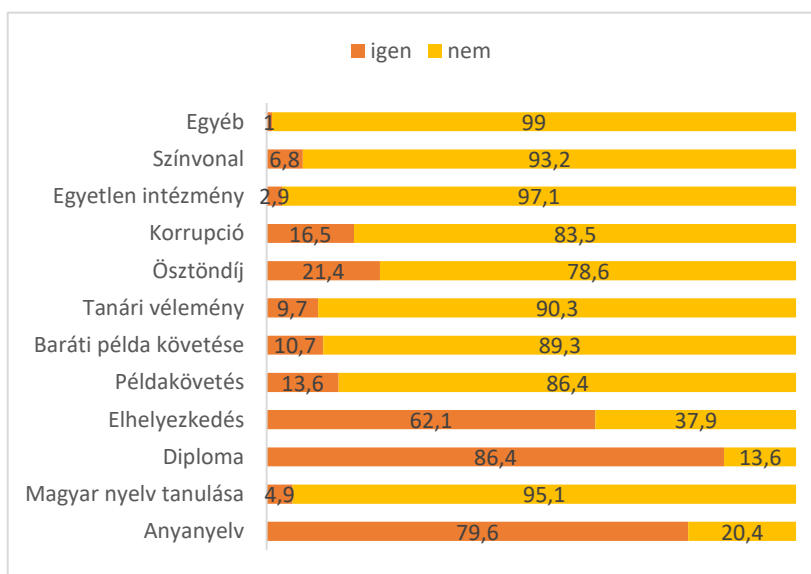
(N=103, %)

Forrás: saját szerkesztés

A következő kérdés azt járta körbe, miért választották a hallgatók éppen a Rákóczi-főiskolát (7. ábra). A döntő ervek között szerepel az anyanyelven való tanulás lehetősége (79,6%), a diplomaszerezés (86,4%) és az elhelyezkedés lehetősége (62,1%). A többi szempont fontossága a következőképp alakult: magyar nyelv tanulása – 4,9%, családi példa követése – 13,6%, baráti példa követése – 10,7%, tanári vélemény – 9,7%, ösztöndíj – 21,4%, korrupciómentesség – 16,5%, színvonal – 6,8% és egyéb – 1%. Az eloszlás alapján látható, hogy az intézmény hallgatói számára fontos az anyanyelven való továbbtanulás elérhetősége, továbbá olyan szakma tanulása, amellyel a későbbiekben el tud majd helyezkedni. Ehhez kapcsolódik a diplomaszerezés is, mondván, hogy diplomával könnyebben el lehet manapság helyezkedni. Ezáltal az utolsó hipotézisünk, mely szerint a hallgatók főiskolára való jelentkezését jelentősen befolyásolta az ösztöndíj, az anyanyelven való tanulás lehetősége, valamint a korrupciómentesség, részben igazolódott be, mivel a három tényező közül csupán az anyanyelvet jelölte meg a hallgatók többsége (79,6%).

7. ábra: Milyen tényezők befolyásolták a hallgatókat abban, hogy a főiskolát válasszák
(N=103, %)

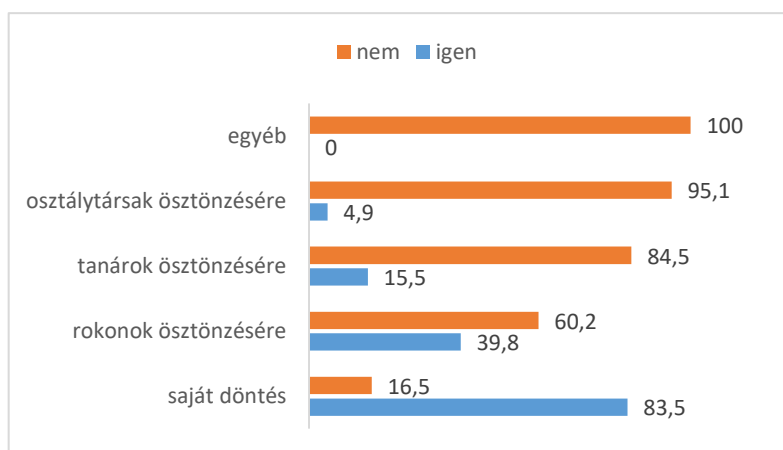
Saját szerkesztés

A továbbiakban megkérdeztük a hallgatókat, milyen szakokra jelentkeztek. A hallgatók 64,1%-a jelentkezett óvodapedagógiára és 61,2%-a tanítóira. Ez bizonyítja azt, hogy a hallgatók egy része jelentkezett mindkét szakra. Ezen kívül a kitöltők 12,6%-a jelentkezett történelemre (a kitöltők között volt, aki megjelölte második szakján a történelmet), 11,7%-a magyar nyelvre és irodalomra, 9,7%-a biológiára, 7,8%-a matematikára, 6,8%-a földrajzra, 4,9%-a angol nyelvre és irodalomra, továbbá 2,9%-a ukrán nyelvre és irodalomra, s ugyanennyi kitöltő számvitelre és adóügyre. Az eredmények azt mutatják,

hogy a tanító és óvodapedagógia szakos hallgatók érdeklődése szerteágazó, hiszen ezen szakoktól messzeálló szakok iránt is érdeklődnek, mint pl. a számvitel.

A következő kérdés annak meghatározására irányult, miért választották a hallgatók a tanítói/óvodapedagógia szakot (8. ábra). A kitöltők itt is több lehetőség közül választhattak. A válaszadók többsége az elhelyezkedés (66%) miatt választotta ezt a szakot, illetve alapvetően is ebben a szakirányban szeretett volna tanulni (64,1%). Vannak hallgatók, akik a kihívás miatt választották a szakot (14,6%), illetve vannak, akik a családi (9,7%) vagy baráti (4,9%) példákat követték. Azonban volt olyan hallgató is, aki eleve csak erre a szakra jelentkezett, így végül ezt is választotta. A válaszadók 1,9%-a az egyéb lehetőséget választotta.

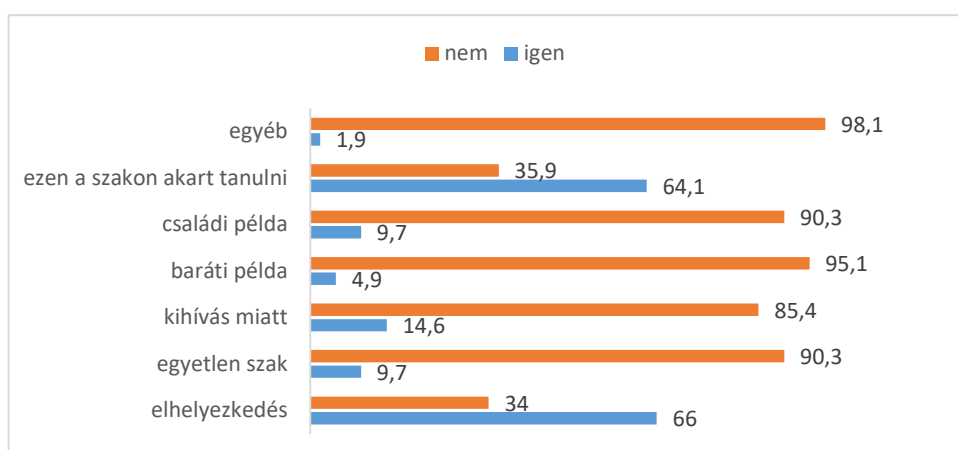
8. ábra: Milyen tényezők befolyásolták a hallgatókat abban, hogy az óvodapedagógia/tanítói szakot válasszák (N=103, %)

Forrás: saját szerkesztés

A pályorientáció feltérképezésének utolsó kérdése azt hivatott vizsgálni, hogy ki befolyásolta a hallgatókat abban, hogy el kezdjen tanulni a főiskolán (9. ábra). A diákok jelentős többsége (83,5%) azt állította, hogy saját döntésükből választották az intézményt. 39,8% a rokonok ösztönzésére, 15,5% a tanárokéra, 4,9% pedig az osztálytársak ösztönzésére választotta a főiskolát.

9. ábra: Kinek az ösztönzésére választották a hallgatók a főiskolát (N=103, %)

Saját szerkesztés

A válaszok elemzése során szignifikáns különbséget ($p=0,001$) találtunk a kitöltők érettségi bizonyítványának átlaga és aközött, hogy a főiskola színvonala miatt esett a válaszadó választása intézményünkre. Azon hallgatókat, akiknek az érettségi bizonyítványi átlaga 6 vagy 9 körüli (12-es skálán), jobban befolyásolta a színvonal abban, hogy a főiskolát válassza. Ez a következtetés utalhat arra, hogy a különböző teljesítményszint különböző célkitűzéseket sejtet, hiszen akik 10–11 körüli átlaggal rendelkeznek, azokat már nem befolyásolta ennyire a színvonal fontossága. Így elképzelhető, hogy őket a válaszlehetőségek közül valami más befolyásolta inkább.

4. táblázat: Az érettségi bizonyítvány átlaga és az színvonal miatti intézményválasztás kapcsolata

		Befolyásolta-e a főiskola színvonala az intézményválasztásban	
		igen	nem
Bizonyítvány	nem válaszolt	-1,1	1,1
	4	-0,3	0,3
	6	3,7	-3,7
	7	-0,7	0,7
	8	-1,2	1,2
	9	2,8	-2,8
	10	-0,7	0,7
	11	-0,9	0,9
	Chi-négyzet	23,502	
	Sig	0,001	
	N	7	96

* Az aláhúzott értékek esetében az adjusted reziduals abszolút értéke nagyobb, mint 2

Saját szerkesztés

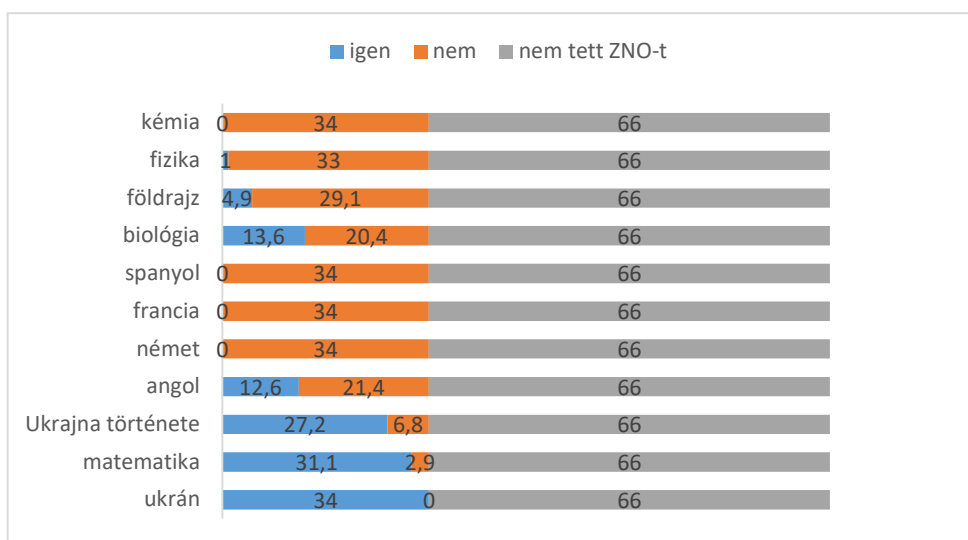
4.3. A ZNO eredményeinek vizsgálata

A kitöltők 33,98%-a vett részt a 2022-ig kimeneteli és bemeneteli tényezőként elismert külső független tesztelésen, a ZNO-n. A hallgatók 1%-a még 2017-ben, s szintén 1%-a még 2018-ban tett ZNO-t. 2019-ben és 2020-ban egyaránt a diákok 10,7-10,7%-a tett vizsgát. 2021-ben a legtöbben, a hallgatók 20,4%-a vizsgázott. 66% nem tett már ZNO-t.

Feltérképeztük, a kitöltők hány százaléka választotta az adott tantárgyakat (az összköltések számához viszonyítva). A válaszok (10. ábra) az egyes tantárgyak esetében megoszlottak az 'igen', 'nem' és 'nem tett ZNO-t' lehetőségek között. Azok száma, akik nem tettek ZNO-t, állandó, tehát minden esetben 66%-ot tesznek ki. A 'nem' válasz azokra vonatkozik, akik alapvetően tettek ZNO-t, de éppen egyik-másik tantárgyat nem választották. Az 'igen' válaszlehetőség pedig egyértelműen azokra vonatkozik, akik az adott tárgyból tettek ZNO-t.

A hallgatók válaszai alapján, a legtöbben (34%) az ukrán nyelvet és irodalmat választották. Ennek oka, hogy ezt a tantárgyat minden esetben kötelező felvenni. A második és harmadik helyen a matematika (31,1%) és az Ukrajna története (27,2%) tantárgyak állnak, amelyek szintén abban a tekintetben, hogy a kettő közül az egyiket mindenképp ki kell választani, ezért is állnak egymáshoz viszonylag közel arányaikban. Népszerűbb tantárgy volt még a kitöltők körében a biológia, amit 13,6% jelölt meg, illetve az angol, amit 12,6%. Ez annak is köszönhető, hogy a felvételinél ezen két tantárgyi vizsga volt a legtöbb szaknál felhasználható és teljesíthető a megjelölt feltételek szerint (<https://kmf.uz.ua/hu/hivatalos-dokumentumok/felveteli-2020/felsooktatas/>). A hallgatók 4,9%-a megjelölte még a földrajzot és 1% a fizikát. A kémiát, illetve a további idegen nyelveket senki sem választotta.

10. ábra: ZNO – milyen tantárgyakból tettek vizsgát a hallgatók (N=35, %)

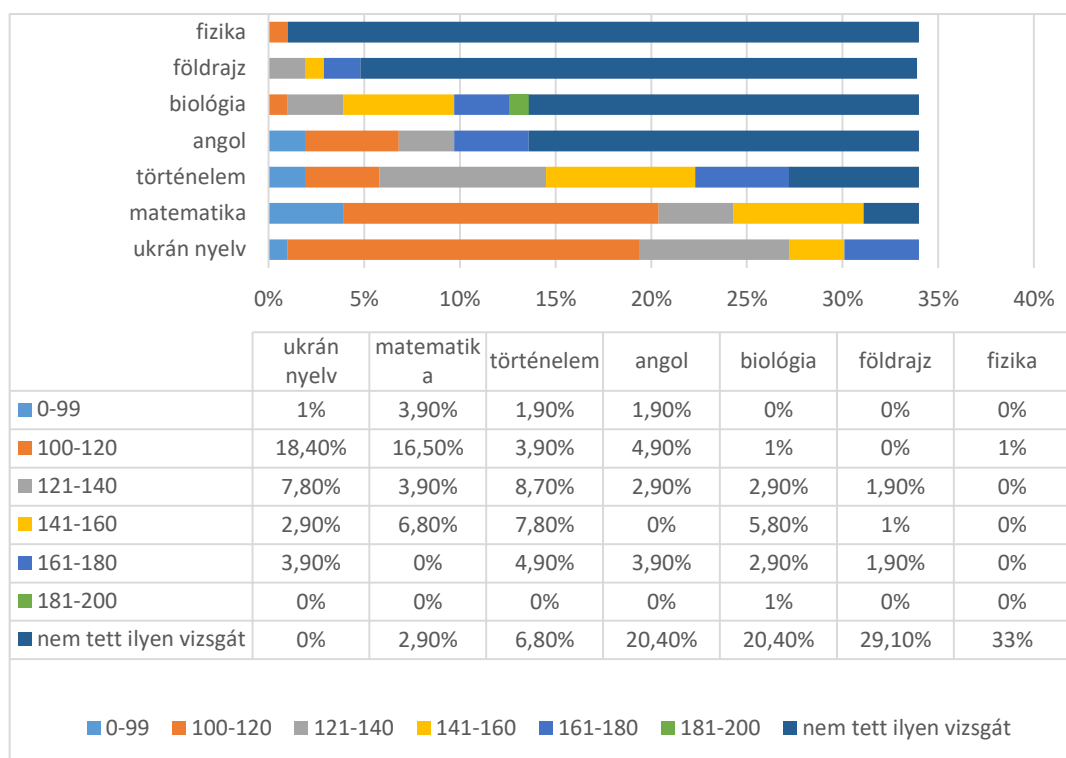

Forrás: saját szerkesztés

A 11. ábra azt ábrázolja, milyen eredményeket értek el a megjelölt tantárgyakból a hallgatók a ZNO-n. A diagram nem mutatja azt a 66%-ot, akik nem vettek részt a ZNO-n. Továbbá csak azok a tárgyak vannak feltüntetve, amelyeken a kitöltők részt vettek. Az eredmények alapján a következőket állapítottuk meg:

5. vannak hallgatók, akiknek nem sikerült teljesíteni az ukrán nyelv és irodalom, matematika, történelem és angol nyelv vizsgák valamelyikét;
6. 181-200 pont közötti eredményt mindössze biológiából sikerült bárkinek is elérnie (a kitöltők 1%-a);
7. ukrán nyelvből a többség (18,40%) minimális, 100-120 közötti pontszámot szerzett – ez arra enged következtetni, hogy az ez a vizsga nehéznek bizonyult a kitöltők számára;
8. matematikából szintén a 100-120 közötti pontszámot elérők aránya emelkedik ki (16,50%);
9. történelemből jobban teljesítettek a hallgatók: 8,70% 121-140 közötti és 7,80% 141-160 közötti eredményt ért el;
10. angolból a legtöbben (4,90%) minimális, 100-120 pont közötti eredményt ért el;
11. biológiából teljesítettek a legjobban a hallgatók: a vizsgán résztvevők többsége, 5,80% 141-160 pont között teljesített;
12. a földrajzot teljesítők vizsgája a következőképp alakult: 121-140 pont között teljesített a kitöltők 1,90%-a, 141-160 között az 1%-a és 161-180 között szintén az 1,90%-a;
13. fizikán összesen 1% vett részt minimális pontszám teljesítéssel.

11. ábra: A hallgatók ZNO-n elért eredményei a 100-200-as skálán (N=35, %)

Forrás: saját szerkesztés

Szignifikáns különbség ($p=0,002$) mutatható ki aközött, hogy a válaszadók felvételénél az óvodapedagógia szakot választották és a történelemből tett ZNO-s eredményeik között. Azon hallgatók között, akik jelentkeztek óvodapedagógiára (is), inkább előfordult, hogy magasabb pontszámot értek el a ZNO-n Ukrajna történetéből (141-160 pont), mint akik nem jelentkeztek erre a szakra. Ezen észrevétel háttérében állhat az, hogy a történelem ZNO alapvető követelmény volt a szakhoz való felvételhez (ellentétben a tanítóival, ahova a matematika ZNO volt a kötelező). Így akiknek célja volt bejutni erre a szakra, azok jobban készülhettek erre a tesztvizsgára, mint mondjuk más tárgyra. Ezt erősíti az a megfigyelés is, hogy akik nem jelentkeztek óvodapedagógiára, azok kevésbé választották az Ukrajna története ZNO letételét. Ezáltal bizonyítást nyert a második hipotézisünk, mely szerint mivel óvodapedagógiára az Ukrajna története, tanítóira pedig a matematika ZNO volt kötelező, így különbségek mutatkoznak az emelt szintű érettségi tantárgyakból elért pontszámokban is.

5. táblázat: Az óvodapedagógia szakra való jelentkezés és a történelem ZNO kapcsolata

		Történelem ZNO						
		nem tett ilyen vizsgát	0-99	100-120	121-140	141-160	161-180	nem tett ZNO-t
Óvodapedagógia	igen	-3,7	-0,4	-0,6	1,6	<u>2,2</u>	0,8	-0,2
	nem	<u>3,7</u>	0,4	0,6	-1,6	-2,2	-0,8	0,2
	Chi-négyzet	20,467						
	Sig	0,002						
	N	7	2	4	9	8	5	68

* Az aláhúzott értékek esetében az adjusted reziduals abszolút értéke nagyobb, mint 2

Forrás: saját szerkesztés

Kapcsolatot találtunk az ukrán ZNO eredményei és az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége között ($p=0,029$). A 6. táblázat alapján láthatjuk, hogy akinek az édesanyja középiskolai végzettséggel rendelkezik, annál gyakoribb a minimális, 100-120 pont közötti teljesítése a ZNO-nak. Ez bizonyítja a harmadik hipotézisünket is, mely szerint a demográfiai adatok (esetünkben az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége) befolyásolják a hallgatók eredményeit.

6. táblázat: Kapcsolat az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége és az ukrán ZNO között

		Ukrán ZNO					
		0-99	100-120	121-140	141-160	161-180	nem tett ZNO-t
Édesanya legmagasabb iskolai végzettsége	elemi vagy általános	-0,3	-1,7	-1,0	1,3	-0,7	1,8
	középiskola	1,2	3,9	-0,9	-0,2	-0,6	-2,6
	gimnázium/líceum vagy szakiskola/szakgimnázium	-0,7	-1,9	1,8	-1,3	-0,4	1,3
	főiskola vagy egyetem	-0,4	-1,4	-0,2	0,9	1,9	0,3
	Chi-négyzet	26,930					
	Sig	0,029					
	N	1	19	8	3	4	68

Forrás: saját szerkesztés

A továbbiakban megkérdeztük a hallgatókat, hogy indítottak-e apellációs eljárást. A hallgatók egyöntetűen nemet válaszoltak. Így arra a következtetésre jutottunk, hogy a ZNO-n résztvevő hallgatók nem vélték úgy, hogy hibát ejtettek volna dolgozatuk javítása vagy értékelése során.

A következő kérdés arra vonatkozott, észleltek-e bármilyen problémát a tesztvizsgát illetően. Két kitöltőn kívül mindenki azt válaszolta, hogy nem akadtak problémái. A két hallgató ugyanazt a problémát vetette fel. Nehézségnek érezték azt, hogy az

intézményekben, ahol levezetésre kerültek a vizsgák, csak ukránul magyarázták el, mi a teendőjük a vizsga során. Bár Ukrajnában az államnyelv ismerete kötelező, mégis, a hallgatók szorgalmazták, hogy esetleg az adott kisebbség nyelvén is ismertessék a teendőket.

Ehhez kapcsolódik az utolsó kérdés, tehát hogy változtatnának-e valamit a ZNO-n. Ez azért is érdekes kérdés, hiszen láthatjuk, hogy mindig valamilyen tesztvizsga befolyásolja vagy az érettségi megszerzését, vagy a felsőfokú intézménybe való jelentkezés lehetőségét, vagy esetleg mindkettőt. Így érdemes lehet feltérképezni, mi az amit esetleg hiányolnak a vizsgákon résztvevők. A válaszadók közül többen is állították, hogy nem változtatnának semmit, nekik megfelel a rendszer. De voltak, akik adtak javaslatokat is, közülük szeretném kiemelni a következőt: *„Sok mindenben változtatnák, talán leginkább azt, hogy a gyerekeknek a saját intézetükben kelljen megírni a ZNO-t, hiszen a diákoknak az is egy magas stresszfaktor, hogy idegen helyen kell ezt írni, és még ijesztőbb ez nekik, és a pontszámokat egyértelműbbé kellene tenni, mert minden diáknak teljesen máshogy volt az osztályzata, ami szerintem felhőborító, például az ukrán ZNO-n, volt akiknek számításba vették a fogalmazását, pedig nem is a témához kapcsolódó volt, más viszont tudta a fogalmazását, és témához kapcsolódó volt, és így sem fogadták el”*. Ez a vélemény elsősorban azt szorgalmazza, hogy a diákok saját intézetükben adhassák le a ZNO-t, mivel az idegen hely egy plusz stresszfaktor a vizsgázók számára. Másodsorban pedig arra hívja fel a figyelmet a pontozás nem feltétlen egyértelmű még akkor sem, ha alapvetően meg van adva, mi alapján értékeli a bizottság, tehát ezt kellene világosabbá tenni.

4.4. A multiteszt eredményeinek vizsgálata és a motivációs levél

A kitöltők 40,78%-a tett multitesztet. Itt azonban fontos megjegyeznünk, hogy az óvodapedagógia és tanítói szakokra nem volt követelmény a multiteszt megléte. Ezért is érdekes, hogy sokan résztvettek rajta. Ennek két oka lehet: az egyik, hogy a végzős hallgatókat arra ösztönözték, jelentkezzenek a tesztre, mivel bizonytalan, hogy mennyire lesz szükséges annak megléte; a másik pedig, hogy olyan szakra is jelentkezni készültek, amelyekre szükséges a multiteszt eredményeinek felmutatása.

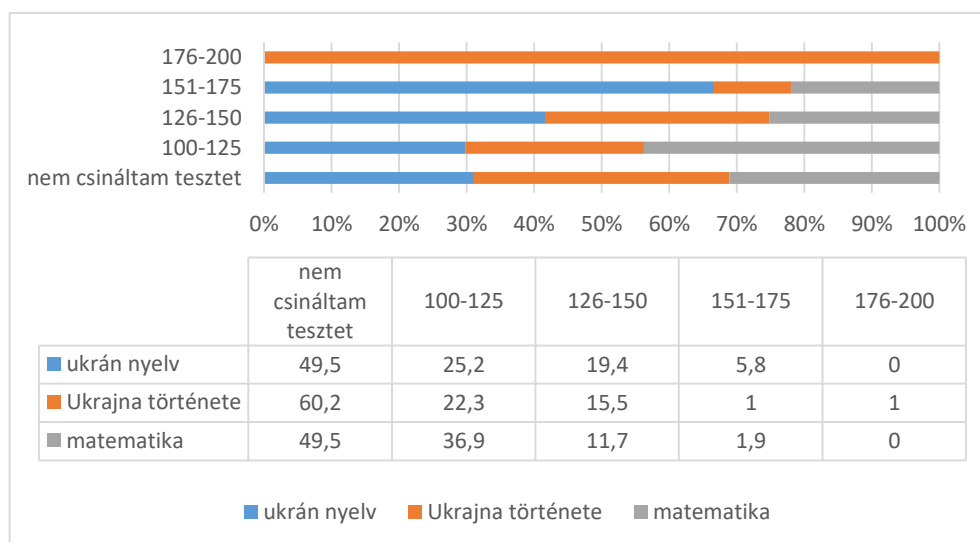
Mivel a 2022-es évben csupán három tantárgyból állt a multiteszt – ukrán nyelv, Ukrajna története és matematika -, illetve a következő éven kötelezőként megmaradt az ukrán nyelv és a matematika kötelezőnek (az Ukrajna története pedig átkerült a választható tárgyak listájába), úgy véltük, az eredmények ábrázolása szempontjából célszerűbb ezen

három tantárgy szemléltetése és feltérképezése. Így a 2023-ban kibővült tantárgykinálat nem kerül ábrázolásra.

A 12. ábra szemlélteti 100-200-as skálában a válaszadók elért eredményeit a teljes kitöltöttségszámhoz viszonyítva. Az elemzés során a következőket állapítottuk meg:

- csak Ukrajna történetéből értek el 176-200 pont közötti eredményt (a válaszadók 1%-a);
- mindhárom tantárgyból a többség (mint a ZNO esetén is) a minimális 100-125 közti pontszámot érte el (ukrán nyelv 25,2%, Ukrajna története 22,3%, matematika 36,9%);
- mivel 2023-ban az Ukrajna története tantárgy átkerült a választható tárgyak listájára, kevesebben jelentkeztek rá, mint a kötelező tárgyakra.

12. ábra: A multiteszt eredményei 100-200-as skálán (N=42, %)

Forrás: saját szerkesztés

Szignifikáns különbség ($p=0,000$) van a két multitesztet teljesítő évfolyam és az Ukrajna történetéből tett multiteszt eredményei között. Ugyanis azon hallgatók, akik a 2022-ben kitört háború kezdetekor elsőként voltak résztvevői a multitesztnek, gyengébb eredményeket értek el, mint a következő éven vizsgázók. Ez azzal magyarázható, hogy a háború megszakította a megszokott tanítási rendet és formát, ami jóval megnehezítette a diákok felkészülését. Ezen kívül pedig befolyásoló tényezőként szolgált a bizonytalanság és a jelentős stressz érzete is.

7. táblázat: Kapcsolat az évfolyam és az Ukrajna története multiteszt eredményei között

		Ukrajna története multiteszt					
		nem csinált tesztet	100-125	126-150	151-175	176-200	nem tett multitesztet
Évfolyam	I.	<u>3,2</u>	<u>2,1</u>	0,9	-0,7	-0,7	-5,2
	II.	1,1	1,8	<u>2,3</u>	1,5	1,5	-5,0
	III.	-3,7	-3,3	-2,7	-0,6	-0,6	<u>8,6</u>
	IV.	-1,6	-1,5	-1,2	-0,3	-0,3	-,8
	Chi-négyzet	107,791					
	Sig	0,000					
	N	27	23	16	1	1	35

* Az aláhúzott értékek esetében az adjusted reziduals abszolút értéke nagyobb, mint 2

Forrás: saját szerkesztés

Mivel ezen hallgatók esetében csak a motivációs levél jelentette a bemeneteli tényezőt, ezért megkérdeztük a hallgatókat, mit értenek motivációs levél alatt. A válaszokat összesítve a kitöltők leginkább arra a következtetésre jutottak, hogy a motivációs levél a személyük, céljaik, pályaorientációjuk bemutatására szolgál, ami segít a felvételi bizottságnak egyrészt abban, hogy jobban megismerjék a jelentkezőket, másrészt könnyebben tudjanak szelektálni. Erre a kérdésre különböző szöveges válaszokat kaptunk, néhányat kiemelnénk közülük szemléltetésképp:

- „A lényege, hogy leírjuk, mi motivált minket arra, hogy itt tanuljunk a főiskolán”
- „A motivációs levél lényege az, hogy az érdeklődő bemutassa önmagát, a céljait, motivációit és azt, hogy miért éppen az adott szakra jelentkezik. Ez a levél lehetőséget ad arra, hogy részletesebben kifejthesse, miért érdekli az adott lehetőség, hogyan illeszkedik az előző tapasztalataihoz, képességeihez és hosszú távú terveikhez. Emellett a motivációs levélnek lehetőséget kell adnia arra is, hogy az érdeklődő kiemlje saját erősségeit és azt, hogy miért lenne értékes tagja az adott közösségnek. Összességében a motivációs levél arra szolgál, hogy személyesebb, mélyebb betekintést nyújtson az érdeklődő személyiségébe és motivációiba”
- „Az, hogy felmérjék, mi az, ami motivál minket továbbtanulás terén, miért választottuk ezt a főiskolát, milyen átlagunk van stb”
- „Hogy amellet érveljünk, miért vagyunk alkalmasak az adott pozícióra/szakra”

ÖSSZEGZÉS

Jelen munkában a külső független tesztelés (ZNO) és a nemzeti multidiszciplináris teszt (multiteszt) eredményeinek vizsgálatát tűztük ki célul. Ennek keretén belül szakirodalmi áttekintés segítségével összefoglaltuk a tesztelmélet alapjait és bemutattuk a ZNO és multiteszt rendszerét. A kutatás kérdőíves eljárás segítségével valósult meg, melynek során az első-négy évfolyamos tanítói és óvodapedagógus hallgatókat kérdeztük meg társadalmi és tanulmányi háttérükről, ZNO-s vagy multitesztes eredményeikről és pályorientációs irányultságukról.

A kutatás kérdései a következők voltak: van-e összefüggés a hallgatók érettségi pontszámai és az általuk látogatott középiskola típusa és nyelve között? befolyásolja-e a hallgatók demográfiai háttere az elért eredményeket? milyen eredményeket értek el a hallgatók a ZNO-n/multiteszten? mennyire befolyásolta a háborús helyzet a multiteszt eredményeit? milyen további tényezők lehettek hatással az eredményekre? befolyásolta-e a hallgatók főiskolára való jelentkezését az ösztöndíj, az anyanyelven való tanulás és a korrupciómentesség, mint tényező? befolyásolta-e a hallgatók eredményeit az a tény, hogy óvodapedagógiára az Ukrajna története, tanítóira pedig a matematika ZNO volt kötelező? mely szakok voltak népszerűek a hallgatók körében?

Az első hipotézisünk, amely szerint feltételezzük, hogy a tanító és óvodapedagógia szakos hallgatók emelt szintű érettségi pontszámai összefüggésben vannak az általuk korábban látogatott középiskola típusával és tannyelvével, részben beigazolódt, mivel csak a tannyelvvél mutattak különbséget az eredmények.

A második hipotézisünk, amely szerint mivel óvodapedagógiára az Ukrajna története, tanítóira pedig a matematika ZNO volt kötelező, így különbségek mutatkoznak az emelt szintű érettségi tantárgyakból elért pontszámokban, beigazolódt. Az eredmények ugyanis kimutatták, hogy egyrészt az óvodapedagógia szakra jelentkezők eredményei jobbak voltak az Ukrajna története ZNO-ból, másrészt pedig többségben volt azok száma is, akik óvodapedagógiára jelentkezve Ukrajna története ZNO-t tettek.

A harmadik hipotézis szerint a hallgatók demográfiai háttere (pl. városi vagy vidéki lakóhely, szülők iskolai végzettsége) befolyásolja az eredményeket. Ez is beigazolódt, ugyanis vizsgálatunk során megfigyeltük, hogy az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége és az ukrán ZNO között voltak összefüggések.

Az utolsó hipotézisünk szerint a hallgatók főiskolai jelentkezését jelentősen befolyásolta az ösztöndíj, az anyanyelven való tanulás és a korrupciómentesség, mint tényező. Ez részben igazolódott be, mivel a kitöltők csupán az anyanyelven való tanulást választották ki többségi arányban.

A kiválasztott téma kifejtésének segítségével jobb rálátásunk nyílt arra, mi a tesztelés lényege és miért fontos az alkalmazása. Ezen kívül megismerkedtünk a ZNO és multiteszt működési elveivel, megvalósításával. S mindezek fényében egy kutatás keretein belül megtudtuk, óvodapedagógia és tanítói szakos hallgatóink hogyan vélekednek az adott tesztvizsgákról, hogyan teljesítettek rajtuk, továbbá min változtatnának, akadtak-e problémáik. Ezen kívül megtudtuk, miért választották a főiskolát, illetve az adott szakjukat és hogy milyen összefüggések vannak a társadalmi, tanulmányi tényezők, a tesztvizsgák és a hallgatók pályorientációja között.

Hivatkozott irodalom

Balázs Katalin – Hidegkuti István (2015): Tesztelmélet. In: Balázs Katalin – Kovács Judit – Münnich Ákos (szerk.) *Pszichológiai módszertani tanulmányok*. Debrecen, Magyarország: Debreceni Egyetemi Kiadó. 65-95.

Hercz Mária (2006): A pedagógiai értékelés gyakorlata. In: Bábosik István – Torgyik Judit (szerk.) *Pedagógusmesterség az Európai Unióban*. Budapest, Magyarország: Eötvös Kiadó. 191-214.

Kontra József (2011): *A pedagógiai kutatások módszertana*. Kaposvár, Magyarország: Kaposvári Egyetemi Pedagógiai Kar.

Molnár Gyöngyvér (2003): Az ismeretek alkalmazásának vizsgálata modern tesztelméleti (IRT) eszközökkel. *Magyar Pedagógia*. 103. évf. 4. szám. 423-446.

Orosz Ildikó – Pally Katalin (2021): *A kárpátaljai oktatás helyzete a 2019-es külső független érettségi eredményeinek tükrében*. Beregszász-Ungvár: „RIK-U” Kft.

Opendata. Статистичні дані НМТ/основної сесії ЗНО. <https://zno.testportal.com.ua/opendata> Letöltés ideje: 2024.04.12

Pally Katalin (2019): Az ukrán oktatáspolitikája hatása a kárpátaljai magyar tantervű felsőoktatásra. In: *Neveléstudomány: oktatás-kutatás-innováció*. 7. évf. 2. sz. 56-71.

Булах Ірина Євгенівна – Лукіна Тетяна Олександрівна – Ляшенко Олександр Іванович – Мруга Маріна Рашидівна (2012): *Методика і технології оцінювання діяльності закладноосвітнього навчального закладу*. Київ: Педагогічна думка.

Головко Світлана Григорівна (2018): Особливості та перспективи розбудови нормативно-правового забезпечення зовнішнього незалежного оцінювання в Україні. *Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Випуск 49. 64-73.

Кашина Ганна Сергіївна – Сергієнко Володимир Петрович (2010): *Зовнішнє незалежне оцінювання в освіті України*. Луцьк: TEMPUS IV.

Муранова Наталія (2016): Сучасні тенденції забезпечення якісної підготовки до ЗНО та здійснення вдалого професійного вибору в середовищі вищої школи. In: Муранова Наталія (ред.) *Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад*. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції 25 травня 2016 р. Київ: Національний авіаційний університет. 154-159.

Загальна інформація. <https://testportal.gov.ua/zagalna-informatsiya-zno/> Letöltés ideje: 2024.02.10

Звіт про результати національного мультипредметного тесту у 2022 році. https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/02/Zvit_NMT_2022_na-sajt.pdf

Letöltés ideje: 2024.03.30

Офіційний звіт про результати національного мультипредметного тесту у 2023 році. ТОМ 1. https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/08/ZVIT-NMT_2023-Tom_1_.pdf Letöltés ideje: 2024.03.30

РЕЗЮМЕ

У цій роботі ми мали на меті дослідити результати зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) та національного мультипредметного тесту (мультитесту). У зв'язку з цим ми узагальнили основи теорії тестування та представили огляд літератури про системи ЗНО та мультитесту. Дослідження проводилося за допомогою анкетування, в якому ми опитували студентів перших чотирьох курсів спеціальностей «Дошкільна освіта» та «Початкова освіта» про їхній соціальний та освітній контекст, результати ЗНО або мультитестів та їхню кар'єрну орієнтацію.

Питання дослідження були такими: чи існує кореляція між випускними балами учнів та типом і мовою загальноосвітньої школи, яку вони відвідували; чи впливає демографічне походження учнів на отримані результати; якими були результати учнів на ЗНО/мультитесті; наскільки сильно вплинула воєнна ситуація на результати мультитесту? які ще фактори могли вплинути на результати? чи вплинули стипендії, навчання рідною мовою та відсутність корупції як фактор на вступ учнів до інституту? чи вплинуло на результати учнів те, що історія України була обов'язковою для спеціальності «Дошкільна освіта», а математика - для «Початкової освіти»? які спеціальності були популярними серед учнів?

Наша перша гіпотеза, яка передбачала, що бали ДПА студентів з педагогічною освітою та дошкільною освітою будуть пов'язані з типом середньої школи, яку вони раніше відвідували, та мовою викладання, частково підтвердилася, оскільки різниця в результатах спостерігалася лише за мовою викладання.

Наша друга гіпотеза про те, що оскільки вступники на дошкільну освіту мали складати ЗНО з історії України, а на початкову освіту - з математики, то на вищому рівні атестату зрілості будуть відмінності в балах з цих предметів, підтвердилася. Дійсно, результати показали, що, з одного боку, результати абітурієнтів з дошкільної освіти були кращими на ЗНО з історії України, а з іншого боку, кількість абітурієнтів з дошкільної освіти, які склали ЗНО з історії України, також була в більшості.

Третя гіпотеза полягає в тому, що демографічне походження учнів (наприклад, проживання в місті чи селі, освіта батьків) впливає на результати. Вона також підтвердилася, оскільки ми спостерігали кореляцію між вищим освітнім рівнем матері та результатами ЗНО з української мови та літератури.

Наша остання гіпотеза полягала в тому, що стипендія, навчання рідною мовою та свобода від корупції були важливими факторами, що впливали на вступ студентів до інституту. Вона частково підтвердилася, оскільки більшість респондентів обрали лише навчання рідною мовою.

Пояснення обраної теми дозволило нам краще зрозуміти, що таке тестування і чому важливо його використовувати. Крім того, ми дізналися про принципи та реалізацію ЗНО та мультитесту. І в світлі цього ми провели опитування, щоб з'ясувати, як наші студенти спеціальностей "Дошкільна освіта" та "Початкова освіта" ставляться до тестів, як вони їх проходили, що б змінили і чи мали проблеми. Ми також з'ясували, чому вони обрали наш інститут і обраний спеціальність, як пов'язані між собою соціальні та освітні чинники, тестові іспити і профорієнтація.

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet

Ábrák és táblázatok jegyzéke:

1. táblázat: A ZNO eredményei 2020-ban és 2021-ben Kárpátalján.....	22
2. táblázat: A multiteszt eredményei 2022-ben és 2023-ban Kárpátalján	23
3. táblázat: Kapcsolat a hallgatók érettségi bizonyítványi átlaga és az általuk korábban látogatott középiskola tannyelve között	29
4. táblázat: Az érettségi bizonyítvány átlaga és a színvonal miatti intézményválasztás kapcsolata	32
5. táblázat: Az óvodapedagógia szakra való jelentkezés és a történelem ZNO kapcsolata.	36
6. táblázat: Kapcsolat az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége és az ukrán ZNO között	36
7. táblázat: Kapcsolat az évfolyam és az Ukrajna története multiteszt eredményei között.	39
1. ábra: A hallgatók kor szerinti megoszlása	26
2. ábra: A hallgatók településtípus szerinti megoszlása	26
3. ábra: A hallgatók szüleinek legmagasabb iskolai végzettsége alapján való megoszlása.....	27
4. ábra: A hallgatók iskolatípus szerinti megoszlása	28
5. ábra: A hallgatók tannyelv szerinti megoszlása	28
6. ábra: Honnan értesültek a hallgatók a főiskolára való jelentkezés lehetőségéről.....	29
7. ábra: Milyen tényezők befolyásolták a hallgatókat abban, hogy a főiskolát válasszák	30
8. ábra: Milyen tényezők befolyásolták a hallgatókat abban, hogy az óvodapedagógia/tanítói szakot válasszák	31
9. ábra: Kinek az ösztönzésére választották a hallgatók a főiskolát.....	32
10. ábra: ZNO – milyen tantárgyakból tettek vizsgát a hallgatók	34
11. ábra: A hallgatók ZNO-n elért eredményei a 100-200-as skálán	35
12. ábra: A multiteszt eredményei 100-200-as skálán.....	38

2. számú melléklet

KUTATÁSI KÉRDŐÍV

Orbán Viktória vagyok, a II. RF KMF IV. évfolyamos tanító szakos hallgatója. Kérdőívem a s ZNO eredményeit hivatott vizsgálni a tanítói és óvodapedagógia szakos hallgatók körében. A kérdőív teljesen anonim (névtelen), az itt megosztott információk sehol sem kerülnek közzétételre, kizárólag statisztikai elemzés céljából kerülnek felhasználásra. Előre is köszönöm a kitöltést és a hozzájárulást a kutatás megvalósításához!

I. SZAKASZ – ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

1. Neme (egyetlen választ szükséges megjelölni)

- Nő
- Férfi

2. Életkor:

3. Lakhely típusa (egyetlen választ szükséges megjelölni)

- Falu
- Kisváros
- Nagyváros
- Egyéb, mégpedig:

4. Édesanya legmagasabb iskolai végzettsége (egyetlen választ szükséges megjelölni)

- Elemi
- Általános
- Középiskola
- Gimnázium/Líceum
- Szakiskola/Szakgimnázium
- Főiskola
- Egyetem

5. Édesapa legmagasabb iskolai végzettsége (egyetlen választ szükséges megjelölni)

- Elemi
- Általános
- Középiskola
- Gimnázium/Líceum
- Szakiskola/Szakgimnázium
- Főiskola
- Egyetem

6. Szak *(egyetlen választ szükséges megjelölni)*

- Óvodapedagógia
- Tanítói

7. Tagozat *(egyetlen választ szükséges megjelölni)*

- Nappali
- Levelezői
- Mindkettő

8. Amennyiben a válasza mindkettő, milyen szakon tanul még:

9. Milyen tannyelvű iskolában érettségizett? *(egyetlen választ szükséges megjelölni)*

- magyar
- ukrán
- orosz
- kettős tannyelvű

10. Milyen típusú iskolában érettségizett? *(egyetlen választ szükséges megjelölni)*

- Középiskola
- Gimnázium
- Líceum
- Szakiskola/Szakgimnázium

11. Közvetlenül érettségi után felvételizett-e a II. Rákóczi Ferenc Kárpataljai Magyar Főiskolára? *(egyetlen választ szükséges megjelölni)*

- Igen
- Nem

12. Amennyiben a válasza nem, mivel foglalkozott? (egyetlen választ szükséges megjelölni)

- Dolgoztam
- Máshol tanultam
- ZNO-ra készültem
- Felvételre készültem
- Egyéb, mégpedig:

II. SZAKASZ – ZNO-VAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

13. Melyik évben tett ZNO-t?

14. Mely tantárgyakból tett ZNO-t? (több válasz megjelölése lehetséges)

- Ukrán nyelv és irodalom
- Matematika
- Ukrajna története
- Angol nyelv
- Német nyelv
- Francia nyelv
- Spanyol nyelv
- Biológia
- Földrajz
- Fizika
- Kémia

15. Milyen nyelven tette a ZNO-t? (a kérdés az ukrán nyelven kívül minden más tantárgyra vonatkozik) (egy válasz megjelölése lehetséges)

- magyar
- ukrán
- orosz

- egyéb, mégpedig:

16. Milyen eredményeket ért el a ZNO-n? (a skála a ZNO 200 pontos rendszerben elért pontszámra vonatkozik) (minden sorban tegyen a megfelelő cellába egy X-et!)

Tantárgy/ Pontszám	0-99	100-120	121-140	141-160	161-180	181-200	Nem tettem ilyen vizsgát
Ukrán nyelv és irodalom							
Matematika							
Ukrajna története							
Angol nyelv							
Német nyelv							
Francia nyelv							
Spanyol nyelv							
Biológia							
Földrajz							
Fizika							
Kémia							

17. Milyen eredményeket ért el a ZNO-n? (1-12-es skálán) (minden sorban tegyen a megfelelő cellába egy X-et!)

Tantárgy/ Pontszám	1-3	4-6	7-9	10-12	Nem tettem ilyen vizsgát
Ukrán nyelv és irodalom					
Matematika					
Ukrajna története					
Angol nyelv					
Német nyelv					
Francia nyelv					

Spanyol nyelv					
Biológia					
Földrajz					
Fizika					
Kémia					

18. Ön szerint mennyire volt nehéz a ZNO az egyes tantárgyakból? (1 - nagyon nehéz, 3 - teljesíthető, 5 - egyáltalán nem volt nehéz) (minden sorban tegyen a megfelelő cellába egy **X-et!**)

Tantárgy/ Pontszám	1	2	3	4	5	Nem tettem ilyen vizsgát
Ukrán nyelv és irodalom						
Matematika						
Ukrajna története						
Angol nyelv						
Német nyelv						
Francia nyelv						
Spanyol nyelv						
Biológia						
Földrajz						
Fizika						
Kémia						

19. Ön indított-e apellációs eljárást valamelyik ZNO kapcsán? (egy válasz megjelölése lehetséges)

- Igen
- Nem

20. Ha a válasza igen, miért:

21. Akadt-e bármilyen másnemű problémája a ZNO-s eljárás során:

22. Ön elégedett-e ZNO-s teljesítményével? (egy válasz megjelölése lehetséges)

- Igen
- Nem
- Részben

23. Változtatna-e valamit akár a ZNO által megjelölt tantárgyak listáján, akár magán az eljáráson? Ha igen, mit:

24. Mennyi az érettségi bizonyítványi átlaga:

II. SZAKASZ – MULTITESZTTTEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

Részt vett-e a ZNO-t helyettesítő multiteszten?

- Igen
- Nem

HA RÉSZT VETT, jelölje, milyen eredményeket ért el, HA NEM, válassza a 'Nem csináltam tesztet' opciót (a skála azon pontszámai vannak feltüntetve, amelyek még nincsenek átvezetve 200 pontos rendszerbe)!

Tantárgy/ Pontszám	Nem csináltam ilyen tesztet	1-10	11-20	21-30	31-35
Ukrán nyelv és irodalom					
Matemati ka					
Ukrajna története					

HA RÉSZT VETT, jelölje, milyen eredményeket ért el, HA NEM, válassza a 'Nem csináltam tesztet' opciót (100-200 pontos skála)!

Tantárgy/ Pontszám	Nem csináltam ilyen tesztet	100-125	126-150	151-175	176-200
Ukrán nyelv és irodalom					
Matemati ka					
Ukrajna története					

Ön szerint mennyire volt nehéz a multiteszt tantárgyak szerint és összességében (1 - nagyon nehéz, 3 - teljesíthető, 5 - egyáltalán nem volt nehéz)? Amennyiben nem vett részt a teszten, válassza a 'Nem csináltam tesztet' opciót.

Tantárgy/ Pontszám	Nem csináltam ilyen tesztet	1	2	3	4	5
Ukrán nyelv és irodalom						
Matemati ka						
Ukrajna története						

III. SZAKASZ – PÁLYAORIENTÁCIÓVAL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK

25. Honnan értesült a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Főiskolába való jelentkezés lehetőségéről? (több válasz megjelölése lehetséges)

- Iskola által
- Tanárok által
- Osztálytársak által
- Szülők, rokonok által
- Barátok által
- Sajtó (újság, rádió, TV, internet)
- Egyéb, mégpedig:

26. Mely tényezők befolyásolták abban, hogy a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar

Főiskolát válassza? *(több válasz megjelölése lehetséges)*

- anyanyelven való tanulás
- hogy elsajátíthassa a magyar nyelvet
- diplomaszerzés (ezáltal jobb lehetőségek a munkaerőpiacon)
- lehetőség arra, hogy egyaránt legyen lehetősége szülőföldjén és Magyarországon is elhelyezkedni
- családi példa követése
- barátok példájának követése
- tanárok véleménye/nyomása miatt
- ösztöndíj
- más Ukrajnai felsőoktatási intézményekben lévő korrupció kikerülése
- ez az egyetlen intézmény, ahová felvették
- más felsőoktatási intézményekben zajló oktatás színvonala miatt
- egyéb, mégpedig:

27. Mely szakokra jelentkezett? *(több válasz megjelölése lehetséges)*

- Óvodapedagógia
- Tanítói
- Történelem
- Ukrán nyelv és irodalom
- Magyar nyelv és irodalom
- Angol nyelv és irodalom
- Német nyelv és irodalom
- Természettudományok
- Biológia
- Földrajz
- Matematika
- Informatika
- Kémia
- Turizmus
- Számvitel és adóügy

- Pénzügyek, bank és biztosítás

28. Mely tényezők befolyásolták abban, hogy az óvodapedagógia/tanítói szakot válassza?

(több válasz megjelölése lehetséges)

- ebben a szakirányban szeretne el kezdeni dolgozni
- erre a szakra vették fel
- csak erre a szakra volt lehetősége jelentkezni
- a kihívás miatt
- barátai példáját követte
- családjának példáját követte
- alapvetően is ezen a szakon szeretett volna tanulni
- egyéb, mégpedig:

29. Ki befolyásolta abban, hogy a II. RF KMF intézményét válassza? (egy válasz

megjelölése lehetséges)

- saját döntés
- szülők/rokonok/barátok hatására
- tanárok/pályaválasztási tanácsadó hatására
- osztálytársak hatására
- egyéb, mégpedig:

KÖSZÖNÖM A HOZZÁJÁRULÁSÁT KUTATÁSOM MEGVALÓSULÁSÁHOZ!

Звіт про перевірку схожості тексту Oxsico

Назва документа:

Orbán Viktória.pdf

Ким подано:

Greba Ildikó

Дата перевірки:

2024-05-27 12:03:04

Дата звіту:

2024-05-27 15:21:52

Ким перевірено:

I + U + DB + P + DOI

Кількість сторінок:

40

Кількість слів:

10205

Схожість 3%	Збіг: 14 джерела	Вилучено: 0 джерела
Інтернет: 13 джерела	DOI: 0 джерела	База даних: 0 джерела
Перефразовування 0%	Кількість: 7 джерела	Перефразовано: 51 слова
Цитування 17%	Цитування: 62	Всього використано слів: 1899
Включення 0%	Кількість: 0 включення	Всього використано слів: 0
Питання 0%	Замінені символи: 0	Інший сценарій: 0 слова